

AYUBU

Ciugo cia Kwambĩrĩria

¹ Bũrĩri-inĩ wa Uzu nĩ kwarĩ mũndũ watũire kuo we-tagwo Ayubu.* Mũndũ ũcio ndaarĩ ũcuuke ningĩ aarĩ mũndũ mũrũngĩrĩru; nĩetigĩrĩte Ngai na agatheemaga maũndũ marĩa mooru. ² Ayubu aarĩ na ariũ mũgwanja na airĩtu atatũ, ³ ningĩ nĩ aarĩ na ng'ondũ 7,000, na ngamĩira 3,000, na ndegwa cia kũigana kuohwo macooki 500, na ndigiri 500, na nĩ aarĩ na ndungata nyingĩ mũno. Nĩwe warĩ mũndũ ũrĩa mũnene mũno kũrĩ andũ arĩa angĩ othe a mwena wa Irathĩro.

⁴ Ariũ ake nĩmagĩaga na iruga o mũndũ riita rĩake gwake mũcĩ, na nĩmetaga aarĩ a nyina acio atatũ nĩguo marĩĩanĩre na manyuuanĩre nao. ⁵ Na matukũ ma maruga maathira, Ayubu nĩamatũmanagĩra moke nĩguo amath-erie. Nĩokagĩra rũciĩnĩ tene akaruta igongona rĩa njino nĩ ũndũ wa o ũmwe wao, tondũ eeciiragia atĩrĩ, “No gũkorwo ciana ciakwa nĩciĩhĩtie ikaruma Ngai na ngoro.” Ŭcio nĩguo warĩ mūtũgo wa Ayubu wa mahinda mothe.

Kũgerio kwa Ayubu kwa Mbere

⁶ Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe araika nĩmathiire kũrũgama mbere ya Jehova, na Shaitani o nake agĩthĩ hamwe nao.

⁷ Nake Jehova akĩũria Shaitani atĩrĩ, “Uuma kũ?”

Nake Shaitani agĩcookeria Jehova atĩrĩ, “Nyuma kũriũnga thĩ, o na gũcangacanga kuo kũndũ na kũndũ.”

⁸ Ningĩ Jehova akĩũria Shaitani atĩrĩ, “Nĩũcũũranĩtie ũhoro wa ndungata yakwa Ayubu? Ŭkoona atĩ kũu

* 1:1 Bũrĩri wa Uzu warĩ mwena wa irathĩro wa Rũũ rwa Jorodani; Ayubu ndaarĩ mũndũ wa Israeli.

thĩ gũtirĩ mũndũ ũngĩ ũhaana take; ndarĩ ũcuuke na nĩmũrũngĩrĩru, mũndũ mwĩtigĩri-Ngai na ũtheemaga maũndũ marĩa mooru?”

⁹ Shaitani agĩcookia atĩrĩ, “Kaĩ Ayubu agĩtigagĩra Ngai o ro ũguo tũhũ? ¹⁰ Githĩ wee ndũmũirigĩre na ũkamũrigi-icĩria hamwe na nyũmba yake, o hamwe na maũndũ make mothe? Nĩurathimĩte wĩra wa moko make, nĩ ũndũ ũcio ũhiũ wake na ndũũru ciake ciyũrĩte bũrũri wothe. ¹¹ No rĩrĩ, ta tambũrũkia guoko gwaku ũhutie indo ciothe iria arĩ nacio, na ti-itherũ ndarĩ hĩndĩ ategũkũruma o ũthiũ-inĩ waku.”

¹² Jehova akĩira Shaitani atĩrĩ, “No wega, indo ciothe iria arĩ nacio nĩndaciiga moko-inĩ maku, nowe mwene ndũkanamũhutie.”

Nake Shaitani akiuma hau mbere ya Jehova.

¹³ Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe hĩndĩ irĩa ariũ na aarĩ a Ayubu maarĩaga na makanyua ndibei kwa mũrũ wa nyina wao ũrĩa mũkũrũ-rĩ, ¹⁴ mũkinyia-ũhoru agĩkora Ayubu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndegwa nĩkũrĩma ikũrĩmaga na mĩraũ, nacio ndigiri ikũrĩaga o hau hakuhĩ, ¹⁵ nao andũ a Sabea† macitharĩkĩra na macitaha. Ndungata nacio maciũraga na rũhiũ rwa njora, na no nĩ nyiki ndahonoka, ndagĩũka gũkũrehere ũhoru!”

¹⁶ O akĩaragia-rĩ, mũkinyia-ũhoru ũngĩ agĩũka, akiuga atĩrĩ, “Mwaki wa Ngai uumire na igũrũ na wacina ng’ondũ o na ndungata waniina biũ; no nĩ nyiki ndahonoka, ndagĩũka gũkũrehere ũhoru!”

¹⁷ O akĩaragia-rĩ, mũkinyia-ũhoru ũngĩ agĩũka, akiuga atĩrĩ, “Akalidei‡ meyũmba mbũtũ ithatũ, maatharĩkĩra ngamĩra ciaku na macitaha, maathĩ nacio. Ndungata

† 1:15 Andũ a Sabea maarĩ arĩithi arĩa morũũraga na mahiũ mao.

‡ 1:17 Akalidei maarĩ arĩithi arĩa morũũraga na mahiũ mao. Maatũũraga Mesopotamia, na nĩo thuutha-inĩ maathondekire ũthamaki wa Babuloni.

nacio maciũraga na rũhiũ rwa njora; na no niĩ nyiki ndahonoka, ndagĩũka gũkũrehere ũhorol!”

¹⁸ O akĩaragia-rĩ, mũkinyia-ũhorol o ũngĩ agĩũka, akiuga atĩrĩ, “Ariũ na aarĩ aku mekũrĩĩaga, makĩnyuuaga ndibei kwa mũrũ wa nyina wao ũrĩa mũkũrũ; ¹⁹ na rĩrĩ, o hĩndĩ ĩyo rũhuho rũnene rwahurutana ruumĩte werũ-inĩ, na ruo rwahũũra nyũmba ĩyo koine ciayo inya, yamomoka, yamagwĩra maakua; na no niĩ nyiki ndahonoka, ndagĩũka gũkũrehere ũhorol!”

²⁰ Nake Ayubu aigua-ũhorol ũcio, akĩrũgama, agĩtem-bũranga nguo yake ya igũrũ, na akĩenjwo mĩtwe. Agĩ-cooka akĩgũithia thĩ, akĩhooya Ngai, ²¹ akiuga atĩrĩ: “Ndoimire nda ya maitũ ndĩ njaga, na ngoima thĩ ĩno ndĩ njaga.

Nĩ Jehova waheanire, na nĩ Jehova wacookera: rĩĩtwa rĩa Jehova rĩrogoocwo.”

²² Thĩĩnĩ wa maũndũ macio mothe-rĩ, Ayubu ndaigana kwĩhia na ũndũ wa gũtuũra Ngai mahĩtia.

2

Kũgerio kwa Ayubu gwa keerĩ

¹ Ningĩ nĩ kwarĩ mũthenya ũngĩ araika maathiire kũrũgama mbere ya Jehova, na Shaitani o nake agĩthĩĩ hamwe nao kũrũgama mbere yake. ² Nake Jehova akĩũria Shaitani atĩrĩ, “Uuma kũ?”

Nake Shaitani agĩcookeria Jehova atĩrĩ, “Nyuma kũriũnga thĩ o na gũcangacanga kuo kũndũ na kũndũ.”

³ Ningĩ Jehova akĩũria Shaitani atĩrĩ, “Nĩũcũũranĩtie ũhorol wa ndungata yakwa Ayubu? Ũkoona atĩ kũu thĩ gũtirĩ mũndũ ũhaana take; ndarĩ ũcuuke na nĩ mũrũngĩrĩru, mũndũ mwĩtigĩri-Ngai na ũtheemaga maũndũ marĩa mooru. Ningĩ no arũmĩtie wĩhokeku

wake, o na gũtuika nĩwaningĩrĩrie ndĩmwanange hatarĩ gĩtũmi.”

⁴ Nake Shaitani agĩcookeria Jehova, akiuga atĩrĩ, “Gĩkonde kĩrĩhagwo na gĩkonde! Mũndũ no arute indo ciale ciothe nĩguo ahonokie muoyo wake. ⁵ No rĩrĩ, ta tambũrũkia guoko gwaku ũhutie mahĩndĩ na nyama cia mwĩrĩ wake, na ti-itherũ ndarĩ hĩndĩ ategũkũruma o ũthiũ-inĩ waku.”

⁶ Nake Jehova akĩira Shaitani atĩrĩ, “No wega, rĩu arĩ moko-inĩ maku; no ndũkahutie muoyo wake.”

⁷ Nĩ ũndũ ũcio Shaitani akiuma hau mbere ya Jehova, akĩnyamaria Ayubu na irona ciarĩ na ruo mũno kuuma makinya ma magũrũ make nginya mĩtwe. ⁸ Nake Ayubu akĩoya gacere ka nyũngũ ethũage nako, agĩikara thĩ harĩa haitagwo mũhu.

⁹ Nake mĩtumia wake akĩmũũria atĩrĩ, “Anga no ũrũmĩtie wĩhokeku waku o na rĩu? Ruma Ngai wĩkuĩre!”

¹⁰ Nake Ayubu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Wee ũraaria ta mũndũ-wa-nja mũkĩigu. Kaĩ turĩkĩamũkagĩra o maũndũ mega kuuma kũrĩ Ngai, na tũtiamũkĩre mathiina?”

Thiĩnĩ wa maũndũ macio mothe-rĩ, Ayubu ndaigana kwĩhia thiĩnĩ wa mĩario yake.

Arata Atatũ a Ayubu

¹¹ Na rĩrĩ, hĩndĩ irĩa arata atatũ a Ayubu, nĩo Eli-fazu ũrĩa Mũtemaani,* na Bilidadi ũrĩa Mũshuhi, na Zofaru ũrĩa Mũnaamathi, maaiguire mathiina marĩa mothe maakorete Ayubu-rĩ, makĩgĩa gĩathĩ, makiuma o mũndũ gwake na magĩcemanĩa nĩguo mathiĩ makamũcakaithie o makĩmũhooreragia. ¹² Rĩrĩa maamuonire marĩ o haraaya-rĩ, makĩrigwo nĩwe nĩ ũrĩa aahaanaga; makĩambĩrĩria kũrĩra maanĩrĩire, na magĩtembũranga ngu o ciao, o

* 2:11 Elifazu aarĩ wa kuuma Edomu.

na makĩhurĩria rũkũngũ mĩtwe. ¹³ Ningĩ magĩcooka magĩkara thĩ hamwe nake matukũ mũgwanja, mũthenya na ũtukũ, na gũtirĩ mũndũ wamwaragĩria kiugo o na kĩmwe, nĩgũkorwo nĩmoonire atĩ kũnyamarĩka gwake kwarĩ kũnene mũno.

3

Mĩario ya Ayubu

¹ Thuutha wa matukũ macio, Ayubu agĩtumũra kanua, akĩruma mũthenya ũrĩa aaciarirwo. ² Akiuga atĩrĩ:

³ “Mũthenya ũrĩa nĩ ndaciarirwo ũroora,
o na ũtukũ ũcio kwerirwo atĩrĩ, ‘Mũtumia nĩaciara mwana wa kahĩ!’

⁴ Mũthenya ũcio-rĩ, ũrotuĩka o nduma;
Ngai arĩ igũrũ aroaga kũũrũmbũiya;
mũthenya ũcio ũroaga gũthererwo nĩ ũtheri.

⁵ Mũthenya ũcio ũrokĩĩnyiitĩrwo nĩ nduma nene na
kĩĩruru gĩa gĩkuũ;
ũrohumbĩrwo nĩ itu;
nduma ĩrotooria ũtheri wagu.

⁶ Ũtukũ ũcio-rĩ, ũronyiitwo nĩ nduma ndumanu;
ũroaga gũtaranĩrio na mĩthenya ĩrĩa ĩngĩ ya mwaka,
o na kana ũtarwo harĩ mweri o na ũrĩkũ.

⁷ Ũtukũ ũcio ũrothaata;
o na gũtikanoigwo ngemi ũtukũ ũcio.

⁸ Arĩa marumaga mĩthenya maroruma mũthenya ũcio,
o acio moĩ kwarahũra nyamũ ĩrĩa ĩitagwo Leviathani.

⁹ Njata ciaguo cia rũciĩnĩ irotuĩka nduma;
ũroeterera ũtheri na wage kũwona,
o na ũroaga kuona ruoro rũgĩtema,

¹⁰ nĩ ũndũ ndũigana kũhinga mĩrango ya nda ya maitũ,
na ndũigana kũgirĩrĩria maitho makwa kuona thĩĩna.

¹¹ “Ndaagire gũkua ngĩciarwo nĩkĩ?

- Ndaagire gūkua ngiuma nda nĩkĩ?
12 Ndaamūkĩrwo maru-inĩ nĩkĩ?
Ndaamūkĩrwo nyondo-inĩ atĩ nĩguo nyongithio
nĩkĩ?
13 Nĩgũkorwo rĩu ingĩkomete ndĩ na thayũ;
rĩu ingĩrĩ toro hurũkĩte
14 hamwe na athamaki na aheani kĩrĩra a gūkũ thĩ
arĩa meeyakĩire kũndũ kũrĩa kwanangĩku rĩngĩ,
15 o hamwe na aathani arĩa maarĩ na thahabu,
o arĩa maiyũritie nyũmba ciao betha.
16 Ningĩ-rĩ, nĩ kĩ kĩagiririe thikwo tĩĩri-inĩ ta kĩhuno
o na kana ta gakenge karĩa gatoonire ũtheri wa riũa?
17 Kũu andũ arĩa aaganu nĩmatigĩte kũnyamarĩka,
na kũu arĩa anogu nĩmahurũkĩte.
18 Kũu-rĩ, mĩgwate o nayo nĩkenagĩra kwaraha kwayo;
nĩtigĩte kũigua kĩgũthũko kĩa nyabaara ya ngombo.
19 Andũ arĩa anini na arĩa anene othe marĩ kuo,
nayo ngombo nĩrekereirio kuuma kũrĩ mũmĩathi.
20 “Nĩ kĩ gĩtũmaga andũ arĩa marĩ na mĩnyamaro maheo
ũtheri,
naguo muoyo ũkaheo arĩa marĩ na ruo rwa ngoro,
21 o acio meriragĩria gĩkuũ na gĩtingĩũka,
o arĩa magĩcaragia gũkĩra kĩndũ kĩa goro kĩrĩa
kĩhithe,
22 acio maiyũragwo nĩ gĩkeno
magakena maakinya mbĩrĩra?
23 Nĩ kĩ gĩtũmaga muoyo ũheo mũndũ ũũrĩte njĩra,
o ũcio mũhingĩrĩrie nĩ Ngai?
24 Nĩ ũndũ handũ ha ndĩe irio, no kuumwo nyumagwo nĩ
ngoro;
nakuo gũcaaya gwakwa gũitĩkaga ta maaĩ.
25 Ũndũ ũrĩa ndeetigagĩra nĩũngorete;
ũndũ ũrĩa wamakagia mũno nĩguo ũnginyĩrĩire.

²⁶ Ndionaga thayũ, o na kana ngahoorera;
ndionaga ũhurũko, no mĩnyamaro.”

4

Mĩario ya Elifazu

¹ Nake Elifazu ũrĩa Mũtemaani agĩcookia, akĩmũũria atĩrĩ:

² “Mũndũ angĩgeria gũkũgwetera koigo kamwe-rĩ, hihi wamũkirĩrĩa?

No rĩrĩ, nũũ ũngĩhota kwĩgirĩrĩa kwaria?

³ Ririkana ũrĩa wanataara andũ aingĩ,
na ũrĩa wanekĩra moko marĩa maregeru hinya.

⁴ Ciugo ciaku cianatiirĩra arĩa manahĩngwo makenda kũgũa;

nĩwe wanekĩra maru marĩa magondoku hinya.

⁵ No rĩu-rĩ, nĩũkoretwo nĩ thĩĩna, nawe ũkoorwo nĩ hinya;
ũhũũritwo, nawe ũkanyitwo nĩ kĩmako.

⁶ Githĩ wĩtigĩri Ngai waku tiguu wagĩrĩrwo gũtuĩka
ũmĩrĩru waku,
nayo mĩthĩire yaku ĩtarĩ ũcuuke-rĩ, githĩ tiyo
mwĩhoko waku?

⁷ “Ta wĩcũũranie atĩrĩ: Nĩ mũndũ ũrĩkũ wanathĩĩnika
atekĩte ũũru?

Nĩ kũ andũ arĩa arũngĩrĩru marĩ maniinwo?

⁸ Nĩ ũrĩa nyonete-rĩ, nĩ atĩ andũ arĩa marĩmaga ũũru,
na arĩa mahaandaga thĩĩna-rĩ, maũndũ macio no mo
magethaga.

⁹ Manangagwo nĩ mĩhũmũ ya Ngai;
makaniinwo nĩ kĩhuhũkanio kĩa marakara make.

¹⁰ Mĩrũũthi no ĩrume na ĩrarama,
no magego ma mĩrũũthi ĩyo mĩnene
nĩmakoinangwo.

¹¹ Mũrũũthi nĩũkuaga nĩ kwaga gĩa kũguĩma,

nacio ciana cia mūrũũthi wa mũgoma ikahurunjũka.

- 12 “Nĩ kũrĩ kohoro karanginyĩire na hito,
namo matũ makwa marakaigua gakĩhehanwo.
- 13 Ũtukũ ngĩcũũrania ũhoru wa cioneki cia kũmakania,
ũtukũ rĩrĩa andũ makoragwo marĩ toro mũnene,
- 14 ngĩnyĩitwo nĩ guoya na kũinaina,
namo mahĩndĩ makwa mothe magĩthingitha.
- 15 O hĩndĩ iyo roho ũraahĩtũkĩra o ũthiũ-inĩ wakwa,
nacio njuĩrĩ cia mwĩrĩ wakwa irambarara.
- 16 Roho ũcio ũrarũgama,
no ndinahota kũmenya ũrĩa ũratariĩ.
- Mbere yakwa hararũgama mũhianĩre wa kĩndũ,
ndĩracooka ndĩraigua gũkĩario na mĩheehũ gũkĩũrio
atĩrĩ,
- 17 ‘Mũndũ wa gũkua-rĩ, aahota gũtuĩka mũthingu gũkĩra
Ngai?
Mũndũ aahota gũtuĩka mũtheru gũkĩra Mũmũũmbi?
- 18 Angĩkorwo Ngai ndangĩhota kwĩhoka ndungata ciake-
rĩ,
na angĩkorwo nĩonaga araike ake marĩ na mahĩtia-rĩ,
- 19 githĩ to oone mahĩtia maingĩ mũno ma andũ arĩa
matũũraga nyũmba cia ndoro,
acio mĩthingi yao ĩrĩ rũkũngũ-inĩ,
acio mamemendagwo na ihenya gũkĩra kĩĩhuruta!
- 20 Kuuma rũciiniĩ nginya hwaĩ-inĩ moinangagwo tũcunji;
magathira tene na tene matekũrũmbũyo.
- 21 Githĩ mĩkanda ya hema yao ndĩmunyũritwo,
nĩguo makue matarĩ na ũũgĩ?”

5

- 1 “Wenda gwĩtana, ĩtana, no rĩrĩ, nũũ ũngĩgwĩtika?
Nĩ ũrĩkũ wa arĩa atheru ũngĩũrĩra kũrĩ we?”

- ² Rũng'athio rũũragaga kĩrimũ,
naguo ũiru ũkooraga mũndũ ũrĩa mũkĩngu.
- ³ Nĩ mwene nĩnyonete kĩrimũ gĩkĩgĩa na mĩri,
no-o rĩmwe nyũmba yakĩo ikĩrumwo.
- ⁴ Ciana ciake nĩiraihanĩĩirie na ũgitĩri,
ihatĩĩirio igooti-inĩ itarĩ na mũndũ wa gũciciirĩrĩa.
- ⁵ Ũrĩa mũhũtu arĩaga magetha make,
amoyaga o na marĩ mĩgua-inĩ,
nao arĩa anyootu makahũmagĩra ũtonga wao.
- ⁶ Nĩgũkorwo hatĩka ndĩkunũkaga kuuma thĩ,
kana thĩina ũkamera tĩiri-inĩ.
- ⁷ No rĩrĩ, mũndũ aciaragwo arĩ wa kuonaga thĩina,
o ta ũrĩa na ma thandĩ cia mwaki irathũkaga na igũrũ.
- ⁸ “No rĩrĩ, korwo nĩ nĩ ingĩthaitha Mũrungu;
ingĩneana ciira wakwa kũrĩ we.
- ⁹ We ekaga maũndũ ma magegania marĩa mataangĩ-
menyeka,
na akaringa ciama itangĩtarĩka.
- ¹⁰ Nĩwe uuragĩria thĩ mbura;
na nĩwe ũrehagĩra bũrũri maaĩ.
- ¹¹ Arĩa menyiihagia nĩwe ũmatũũgagĩria,
nao arĩa marĩ na kĩa moyagwo na igũrũ makag-
itĩrwo.
- ¹² Nĩwe ũthaatagia mĩbango ya arĩa marĩ waara,
nĩgeetha moko mao matikagĩ na ũhootani.
- ¹³ Nĩanyĩitaga arĩa oogĩ waara-inĩ wao,
namo mathugunda ma arĩa oingumania akaamehe-
ria biũ.
- ¹⁴ Nduma imakoraga kũrĩ o mũthenya;
mũthenya barigici makahambataga taarĩ ũtukũ.
- ¹⁵ Nĩahonokagia arĩa abatari kuuma kũrĩ rũhiũ rwa njora
rũrĩa rũrĩ tũnua-inĩ twao;
amahonokagia moko-inĩ ma arĩa marĩ hinya.

- 16 Nĩ ũndũ ũcio athĩĩni makagĩa na kĩĩrĩgĩrĩro,
naguo ciira ũtarĩ wa kĩhooito ũgatumia kanua.
- 17 “Kũrathimwo nĩ mũndũ ũrĩa ũrũngagwo nĩ Ngai;
nĩ ũndũ ũcio ndũkamene irũithia rĩa Mwene-Hinya-
Wothe.
- 18 Nĩgũkorwo nĩaguraranagia, no rĩrĩ, acookaga akooaha
nguraro iyo wega;
nĩatiihanagia, no moko make no mo mahonanagia.
- 19 Nĩagagũteithũra harĩ mĩtino itandatũ;
o na ĩrĩ mũgwanja-rĩ, gũtirĩ ũũru ũgaagũkora.
- 20 Hĩndĩ ya ng’aragu nĩagagũkũũra kuuma kũrĩ gĩkuũ,
ningĩ hĩndĩ ya mbaara agũkũũre ndũkooragwo na
rũhiũ rwa njora.
- 21 Nĩũkagitĩrwo harĩ rũcamiũ rwa rũrĩmĩ,
na ndũgetigĩra hĩndĩ ĩrĩa mwanangĩko ũgooka.
- 22 Nĩũgathekerera mwanangĩko na ng’aragu,
na ndũgetigĩra nyamũ cia gũkũ thĩ.
- 23 Nĩgũkorwo nĩũkagĩa na kĩrĩkanĩro na mahiga ma werũ-
inĩ,
nacio nyamũ cia gĩthaka itũũre ĩrĩ na thayũ nawe.
- 24 Nawe ũikarage ũũĩ atĩ hema yaku nĩ ngitĩre;
nawe nĩũkooya ithabu rĩa indo ciaku ũkore hatirĩ
kĩndũ kĩũrĩte.
- 25 Nĩũkamenya atĩ ciana ciaku nĩikaingĩha,
nacio njiaro ciaku cingĩhe o ta nyeki ya gũkũ thĩ.
- 26 ũgaathiĩ mbĩrĩra-inĩ ũrĩ o na hinya,
ũhaana ta itĩĩa cia ngano ĩgethetwo hĩndĩ ya
magetha.
- 27 “Nĩtũtũrĩrtie ũhoro ũyũ, na nĩ wa ma.
Nĩ ũndũ ũcio kĩũigwe na ũũmenye wee mwene.”

6

Miario ya Ayubu

- ¹ Ningĩ Ayubu agĩcookia atĩrĩ:
² “Naarĩ korwo ruo rūrũ ndĩ naruo rwathimwo,
nayo mĩnyamaro ĩno ndĩ nayo yothe ĩgĩrĩrwo ratiri
igũrũ!
³ Ti-itherũ yakorwo ĩrĩ mĩritũ gũkĩra mũthanga ũrĩa ũrĩ
marĩa-inĩ marĩa manene;
na nĩkio ndĩrahiũhire kwaria.
⁴ Mĩguĩ ya Mwene-Hinya-Wothe nĩĩndoonyete,
naguo roho wakwa nĩũranyua ũrũrũ wayo;
maũndũ ma kũmakania mũno ma Ngai nĩmerekeirio
harĩ niĩ.
⁵ Njagĩ ya werũ-inĩ-rĩ, nĩyaanagia rĩrĩa ĩrĩ na nyeki ya
kũrĩa,
kana ndegwa ĩkaania rĩrĩa ĩtuĩrĩrwo?
⁶ Irio itarĩ mũcamo nĩ irĩĩkaga itekĩrĩtwo cumbĩ?
Mũruru wa itumbĩ ũrĩa mwerũ-rĩ, nĩ urĩ mũrĩo?
⁷ Nĩĩ ndingĩcihutia;
irio ta icio no itũme njire ngoro.
- ⁸ “Naarĩ korwo ndaheo ũndũ ũrĩa ndĩrahooya,
korwo Ngai aahe ũndũ ũrĩa ndĩrerirĩria,
⁹ naguo nĩ atĩ Ngai eetĩkire kũũmemenda,
arekererie guoko gwake kũũniine!
¹⁰ Hĩndĩ ĩyo no ngĩe na ũndũ wa kũũhooreria,
ũndũ wa gĩkeno ruo-inĩ rūrũ rūtarathira,
atĩ niĩ ndikaanĩte ciugo cia Ũrĩa Mũtheru.
- ¹¹ “Ndĩ na hinya ũrĩkũ atĩ nĩguo njikare ndĩ na mwĩhoko?
Ndĩ na kĩrĩgĩrĩro kĩrĩkũ atĩ nĩguo ngirĩrĩrie?
¹² Nĩĩ ndĩ hinya ta ihiga?
Mwĩrĩ wakwa nĩ wa gĩcango?
¹³ Nĩĩ ndĩ na hinya wa gwĩteithia,

kuona atĩ rĩu nĩndunyĩtwo ũhootani?

- 14 “Mũndũ ũtarĩ na kīirīgīrĩro aagīrīre gūteithio nĩ arata ake,
o na angīkorwo nĩatiganiirie ũhoru wa gwītīgīra Ūrĩa Mwene-Hinya-Wothe.
- 15 No ariũ a baba maagĩte kwĩhokeka o ta tũrũũ tũrĩa tũhũaga,
ningĩ o ta tũrũũ tũrĩa tũiyũraga tũkoina,
- 16 rĩrĩa tũirĩtio nĩ mbarabu ĩgĩtweka,
na tũkaiyũrwo nĩ tharunji ĩrĩa ĩratweka,
- 17 no rĩrĩ, tũtithereraga rĩrĩa kwara,
na hĩndĩ ya ũrugarĩ tũkahũa mĩtaro-inĩ yatuo.
- 18 Ikundi cia agendi nĩithaamaga njĩra ciacio,
ikambata werũ-inĩ, igathirĩra kuo.
- 19 Ikundi cia agendi cia Tema icaragia maaĩ,
agendi a wonjoria a Sheba makamacaria marĩ na mwĩhoko.
- 20 Magathĩĩnĩka, tondũ makoretwo marĩ na kīirīgīrĩro;
no maakinya ho magakora hatirĩ kĩndũ.
- 21 O na inyuĩ-rĩ, mũtuĩkĩte andũ matangiĩheana ũteithio;
muonaga ũndũ wa kũmakania mũgetīgīra.
- 22 Nĩĩ-rĩ, nĩ ndĩ ndoiga atĩrĩ: ‘Heanai kĩndũ nĩ ũndũ wakwa,
ngũũrai na indo cianyu,
- 23 honokiai guoko-inĩ gwa thũ,
ngũũrai kuuma moko-inĩ ma arĩa matarĩ tha’?
- 24 “Atĩrĩrĩ, ndutaai ũhoru na nĩngũkira;
nyonereriai harĩa hĩtĩtie.
- 25 Kaĩ ciugo cia ma irĩ ruo-ĩ!
No rĩrĩ, ngarari cianyu nĩ kīhooito kīrĩkũ irarehe?
- 26 Anga mũrenda kũruta mahĩtia ũrĩa njugĩte,

mūgatua ciugo cia mūndū ũūmīrwo tha taarĩ rūhuho?

²⁷ Inyuĩ o na no mūcuukĩre mwana wa ngoriai mĩtĩ,
na mwendie mūrata wanyu.

²⁸ “No rĩu-rĩ, ndamūthaitha mwītīkĩre kūndora.
Anga no ngĩheenanie o maitho-inĩ manyu?

²⁹ Mwīcūraniei nĩguo mūtikogomie kīhooto;
njookerera, nīgūkorwo wīhokeku wakwa nĩguo
ūraarūithio.

³⁰ Nĩ kūrĩ wīhia ūrĩ mīromo-inĩ yakwa?
Anga kanua gakwa gatingīhota gūkūūrana maūndū
ma rūmena?

7

¹ “Githĩ mūndū ndakoragwo na ūtungata mūrītū gūkū thĩ?
Githĩ matukū make matihaana o ta ma mūndū
mwandike wīra?

² O ta ngombo ikwīrīrīria cīruru cia hwaĩ-inĩ,
o na kana ta mūndū mwandike ūgūthethūkīra mū-
caara wake-rĩ,

³ ūguo nĩguo nĩ ngāīrwo mīeri ya tūhū,
na ngatūīrwo atĩ ūtukū ndaarage ndĩ na kīeha.

⁴ Rīrīa ndakoma ndīyūrāgia atīrī, ‘Ndīrīūkīra rī?’
Ūtukū ūkaraiha, na ngaraara ngīgarūra nginya gū-
gakīa.

⁵ Mwīrī wakwa ūiyūrītwo nĩ igunyū na ngūcī,
nakīo gīkonde gīakwa gīatūkangīte na gīgatogota.

⁶ “Matukū makwa maraathira na ihenya rīkīrīte rīa
kanyamū karīa gakonjithanāgia uuthi ngoora īgī-
tumwo,
magagīkinya mūthia itarĩ na kīrīgīrīro.

⁷ Wee Ngai-rĩ, ririkana atĩ muoyo wakwa no ta mīhūmū;

namo maitho makwa matigacooka kuona ũndũ
mwega rĩngĩ.

⁸ Riitho rĩrĩa rĩranyona rĩtigacooka kũnyona rĩngĩ;
mũkaanjaria, no ndigakorwo ho.

⁹ O ta ũrĩa itu rĩthiia rĩkabuĩria,
ũguo noguo ũrĩa ũthiia mbĩrĩra-inĩ atacookaga
kuoneka.

¹⁰ Ndagacooka kũinũka gwake mũciĩ;
harĩa aaikaraga ndagacooka kuonwo ho.

¹¹ “Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, ndigũkira;
ngwaria nĩ ũndũ wa ũrĩa roho wakwa ũrĩ na ruo,
ndĩtetera nĩ ũndũ wa ũrĩa ngoro yakwa ĩrĩ na marũrũ.

¹² Nĩĩ-rĩ, ndĩ iria rĩa maaĩ, kana nyamũ ĩrĩa nene ĩtũũraga
iria thĩinĩ kũrĩa kũriku,
atĩ nĩkĩo nangagĩrwo?

¹³ Rĩrĩa ngwĩciiria ũrĩrĩ wakwa nĩguo ũkũũhooreria,
na atĩ gĩtanda gĩakwa no kĩĩniĩre gũteta-rĩ,

¹⁴ o na hĩndĩ ĩyo ũũmakagia na irooto,
o na ũkanjiguithia guoya na cioneke,

¹⁵ nĩ ũndũ ũcio ngathuura kaba gũitwo, na gĩkuũ,
handũ ha gũikara na mwĩrĩ ũyũ wakwa.

¹⁶ Nĩthũire muoyo wakwa; ndikwenda gũtũũra nginya
tene.
Tigana na nĩ tondũ matukũ makwa no ma tũhũ.

¹⁷ “Mũndũ-rĩ, akĩrĩ kĩ, tondũ ũmwĩkĩrĩre ũguo,
na ũkamũrũmbũyia mũno ũguo,

¹⁸ atĩ ũmũthuthuuragia ngoro o rũciinĩ,
na ũkamũgeragia mahinda mothe?

¹⁹ Kaĩ gũtarĩ hĩndĩ ũgaatiga gũikara ũndorete,
kana ũtigane na nĩ o na kahinda kanini?

²⁰ Angĩkorwo nĩnjĩhĩtie-rĩ, nĩ atĩa nĩ ngwĩkĩte,
Wee mũrorĩ wa andũ?

Nĩ kĩĩ gītũmĩte ũnchorote?

Kaĩ nduĩkĩte mũrigo harĩwe?

²¹ Nĩ kĩĩ kĩragiria ũnjohere mahĩtia makwa

na ũndekere mehia makwa?

Nĩgũkorwo ndĩ hakuhĩ gũkoma tĩĩri-inĩ;

nawe nĩũkanjaria no ndigakorwo ho.”

8

Mĩario ya Bilidadi

¹ Nake Bilidadi ũrĩa Mũshuhi agĩcookia, akĩũria atĩrĩ:

² “Nĩ nginya rĩ ũgũikara ũkĩaragia maũndũ ta macio?

Ciugo ciaku no ta inegene rĩa rũhuho rũkĩhurutana.

³ Mũrungu-rĩ, nĩogomagia ciira wa kĩhooto?

Ūcio Mwene-Hinya-Wothe nĩogomagia ũndũ ũrĩa ũrĩ
wa ma?

⁴ Rĩrĩa ciana ciaku ciamwĩhĩirie-rĩ,

nĩacirekereirie iherithio nĩ ũndũ wa mehia ma cio.

⁵ No rĩrĩ, wee ũngĩcũthĩrĩria Mũrungu

na wĩthaithanĩrĩre harĩ Ūcio Mwene-Hinya-Wothe,

⁶ ũngĩkorwo ũrĩ mũtheru na mũrũngĩrĩru-rĩ,

o na rĩu no arahũke nĩ ũndũ waku

nĩguo agũcookie handũ harĩa hakwagĩrĩire.

⁷ O na gũtuĩka kĩambĩrĩria gĩaku no kĩoneke kĩrĩ kĩnini,

thuutha-inĩ nĩũkagaacĩra mũno.

⁸ “Ūria ũhoru harĩ njjarwa cia tene,

na ũtuĩrie maũndũ marĩa maithe mao meerutire,

⁹ nĩgũkorwo ithuĩ tũraciarĩrwo o ro ira na tũtirĩ ũndũ tũũĩ,

namo matukũ maitũ ma gũikara gũkũ thĩ no ta
kĩĩruru.

¹⁰ Acio githĩ to makũrute na makũhe ũhoru?

Acio githĩ to maarie ũhoru marĩ na ũmenyo?

¹¹ Irura-rĩ, no rĩkũre handũ hatarĩ itomboya?

Ithanjĩ-rĩ, no rĩtheereme handũ hatarĩ maaĩ?

- ¹² Rĩngĩkũrĩra handũ hatarĩ maaĩ rĩũmaga narua gũkĩra nyeki,
o na rĩtakinyĩte rĩa gũtuuo.
- ¹³ Ũcio nĩguo mũthia wa arĩa othe mariganagĩrwo nĩ Mũrungu;
ũguo no ta guo mwĩhoko wa arĩa matooĩ Ngai ũthi-
raga.
- ¹⁴ Kĩrĩa ehokete no kĩndũ kĩhũthũ;
kĩrĩa egiritanagia nakĩo no ta rũrenda rwa mbũmbũ.
- ¹⁵ Etiiranagia na rũrenda rwake, naruo rũgatuĩka;
akenyiitĩrĩra harĩ ruo, no rũtingĩmũtiirĩrĩra.
- ¹⁶ Ahaana ta mũtĩ ũitĩrĩrio maaĩ wega ũrĩ riũa-inĩ,
ũtambũrũkĩtie thuuna ciaguo mũgũnda-inĩ;
- ¹⁷ mĩri yaguo iĩthiororokeirie kĩhumbu kĩa mahiga,
na icaragia ha kwĩgwatĩrĩra rwaro-inĩ rwa mahiga.
- ¹⁸ No rĩrĩa wakũũrwo harĩa ũraarĩ-rĩ,
handũ hau hagakaana mũtĩ ũcio, hakoiga atĩrĩ, ‘Nĩ
ndirĩ ndakuona.’
- ¹⁹ Ti-itherũ muoyo waguo ũmaga ũgathira,
naho hau tĩĩri-inĩ ũcio hagakũra mĩtĩ ĩngĩ.
- ²⁰ “Ti-itherũ Mũrungu ndangĩrega mũndũ ũtarĩ ũcuuke,
kana ekĩre moko ma arĩa mekaga ũũru hinya.
- ²¹ Na rĩrĩ, no arĩiyũria kanua gaku mĩtheko,
nayo mĩromo yaku yanĩrĩre nĩ gũkena.
- ²² Thũ ciaku nĩkahumbwo thoni,
nacio hema cia arĩa aaganu itigacooka kuonwo.”

9

Mĩario ya Ayubu

¹ Ningĩ Ayubu agĩcookia, akiuga atĩrĩ:

² “Ti-itherũ nĩnjũũĩ ũhoro ũcio nĩ wa ma.

No rĩrĩ, mündũ angĩhota atĩa gũkorwo arĩ mũthingu mbere ya Mũrungu?

³ O na korwo mündũ enda gũkararania na Ngai-rĩ, ndangĩhota kũmũcookeria kĩũria o na kĩmwe harĩ ciũria ngiri.

⁴ Ũũgĩ wake nĩ mũingĩ mũno, na ũhoti wake nĩ mũnene. Nũũ wanaregana nake akĩgaacĩra?

⁵ Eeheragia irĩma itekũmenya, na agacing'aũrania nĩ kũrakara.

⁶ Athingithagia thĩ ikoima handũ hayo, na akainainia itugĩ ciayo.

⁷ Aathaga riũa rĩkaaga kũratha; nake agiragĩrĩria ũtheri wa njata.

⁸ Nĩwe watambũrũkirie igũrũ arĩ o wiki, na athiiaga agĩkinyangaga makũmbĩ ma iria.

⁹ Nĩwe Mũũmbi wa njata iria ciĩtagwo Nduba, na Karaũ, na Kĩrĩmĩra, o na ikundi cia njata cia mwena wa gũthini.

¹⁰ Nĩekaga magegania matangĩmenyeka, na akaringa ciama itangĩtarĩka.

¹¹ Rĩrĩa aahītũkĩra harĩa ndĩ, ndingĩmuona; o na rĩrĩa aathiĩra harĩa ndĩ ndimenyaga.

¹² Angĩgutha kĩndũ-rĩ, nũũ ũngĩhota kũmũgiria? Nũũ ũngĩmũũria atĩrĩ, 'Nĩ atĩa ũreka?'

¹³ Ngai ndahingagĩrĩria marakara make; o na arĩa maateithagĩrĩria Rahabu nĩmamũinam-agĩrĩra.

¹⁴ “Niĩ-rĩ, ndaakĩhota atĩa kũmũkararia? Ingĩruta kũ ciugo cia kũmũcookeria?

¹⁵ O na korwo ndihītītĩe-rĩ, ndingĩhota kũmũcookeria ũndũ;

ũrĩa ingĩka no gũthaitha ingĩthaitha Mũnjiirithia
anjiguĩre tha.

16 O na ingĩamwĩtĩre nake anjĩtĩke-rĩ,
ndingĩtĩkia nĩangĩathikĩrĩirie.

17 We angĩamemendire na kĩhuhũkanio,
na aingĩhie ironda ciakwa hatarĩ gĩtũmi.

18 Ndarekaga njookererwo nĩ mĩhũmũ,
no nĩahatagĩrĩria na mathiĩna.

19 Korwo no ũhoru wa hinya-rĩ, we arĩ hinya mũno!
Na korwo no ũhoru wa ciira wa kĩhoo-to-rĩ, nũũ
ũngĩmwĩta?

20 O na korwo ndiahĩtĩtie-rĩ, kanua gakwa no kandue
mũhĩtia;
korwo ndiarĩ na ũcuuke-rĩ, nĩkangĩanduire mũhĩtia.

21 “O na gũtuĩka ndirĩ na ũcuuke-rĩ, ndikwĩrĩrĩa;
muoyo wakwa nĩndĩwagĩire kĩene.

22 Ũhoru no ũrĩa ũmwe; nĩkĩo ndĩroiga atĩrĩ,
‘Aniinaga arĩa matarĩ ũcuuke o na akaniina arĩa
aaganu.’

23 Hĩndĩ ĩrĩa ihũũra rĩarehe gĩkuũ kĩa narua,
nĩathekagĩrĩra kũũrwo nĩ hinya kwa arĩa matarĩ na
mahĩtia.

24 Hĩndĩ ĩrĩa bũrũri wagĩa moko-inĩ ma andũ aaganu,
nĩahingaga aciirithania maitho.
Akorwo ti we-rĩ, nũũ wĩkaga ũguo?

25 “Matukũ makwa marahanyũka gũkĩra mũkinyia-ũhoru;
mombũkaga matarĩ na gĩkeno o na kĩnini.

26 Mahĩtũkaga na ihenya mũno ta tũtarũ twa irura,*
kana ta nderi igũcuuhũkĩra kĩndũ gĩa kũrĩa.

* 9:26 Tũtarũ tũtaarĩ tũnene twa ithanjĩ twathondekagĩrwo Misiri.

- ²⁷ Ingiuga atĩrĩ, ‘Nĩngũriganĩrwo nĩ mateta makwa,
 nĩngũtiga gũtukia gĩthiithi, ngene,’
²⁸ no ngeetigĩra mĩnyamaro yakwa yothe,
 nĩgũkorwo nĩnjũũ ndũkandua atĩ ndiĩhĩtie.
²⁹ Kuona atĩ nĩndikĩtie gũtuuo mũhĩtia-rĩ,
 nĩ kĩĩ gĩgũtũma ndiĩnogie tũhũ?
³⁰ O na ingiĩthamba na thabuni,
 na ndiĩthambe moko na igata-rĩ,
³¹ no ũndikirie irima rĩa gĩcoro
 nĩgeetha o na nguo ciakwa iithũũre.

³² “We ti mũndũ ta nĩ atĩ nĩguo ndĩmũcookerie,
 nĩguo tũng’ethanĩre igooti-inĩ.
³³ Naarĩ korwo nĩ harĩ mũndũ ũngĩtũiguithania,
 atũigĩrĩre guoko gwake ithuĩ eerĩ,
³⁴ mũndũ wa kũnjehereria rũthanju rwa Ngai,
 nĩgeetha ndigacooke kũmakio nĩ itebeebaria rĩake.
³⁵ Hĩndĩ iyo nĩingĩacooka kwaragia itekũmwĩtigĩra,
 no ũrĩa ndariĩ rĩu-rĩ, ndingĩhota.

10

- ¹ “Nĩthũire gũtũũra muoyo ũyũ;
 nĩ ũndũ ũcio ndikũhingĩrĩria mateta makwa,
 o na nĩ ngwaria nĩ ũndũ wa ũrĩa ngoro yakwa ĩrĩ na
 marũrũ.
² Ngwĩra Ngai atĩrĩ: Tiga kũndua mwĩhia,
 no nyonia kĩrĩa ũrandũithĩria.
³ Kaĩ ũkenagio nĩ kũũhinyĩrĩria,
 ũgathũũra wĩra wa moko maku,
 o rĩrĩa ũrakenera mathugunda ma andũ arĩa aaganu?
⁴ Kaĩ maitho maku marĩ o ta maitho ma andũ?
 Kaĩ muonere waku ũhaana o ta wa mũndũ?
⁵ Kaĩ matukũ maku maigana ta ma andũ,

- kana mĩaka yaku ikaigana o ta ya mũndũ,
6 nĩguo ũcarĩrĩrie mahĩtia makwa,
o na ũtuĩragie mehia makwa,
7 o na gũtuĩka wee nĩũũĩ atĩ ndiĩhĩtie,
na ũkamenya atĩ gũtirĩ mũndũ ũngĩhota kũũhonokia
moko-inĩ maku?
- 8 “Moko maku nĩmo maathondekire na makĩnyũmba.
Rĩu nĩũgũkĩgarũrũka ũnyanange?
9 Ririkana atĩ wanyũũmbire ta rĩũmba.
Rĩu ũgũcooka ũndue rũkũngũ rĩngĩ?
10 Githĩ ndwanjitire ta iria,
na ũgĩcooka ũkĩĩmatia ta maguta marĩo,
11 ũkĩĩhumbĩra na nyama na gĩkonde,
na ũkĩohania mahĩndĩ na mĩkiha yakwa hamwe.
12 Nĩwaaheire muoyo o na ũkĩnyonia ũtugi waku;
naguo ũmenyereri waku nĩguo ũtũirie roho wakwa.
- 13 “No nĩwahithire maũndũ maya ngoro-inĩ yaku,
na nĩnjũũĩ no warĩ na ũndũ ũyũ meciiria-inĩ maku:
14 Ingĩehirie wee nĩwanyonaga,
na ndũngĩagire kũũherithia nĩ ũndũ wa wĩhia
wakwa.
15 Kaĩ akorwo nĩnjĩhĩtie ndĩ na haaro-ĩ!
O na ingĩguĩka ndiĩkĩte ũũru, ndingĩhota gũtiira
mũtwe wakwa,
nĩgũkorwo njiyũrĩtwo nĩ thoni,
na ngarikĩra mathiĩna-inĩ makwa.
16 Ingĩtiira mũtwe wakwa-rĩ, wee ũnjeemaga o ta
mũrũũthi,
na ningĩ ũkonania ũhoti waku mũnene wa kũn-
jũkĩrĩra.
17 Nĩũndeheire aira angĩ manjũkĩrĩre,

na nĩwongereire marakara maku igũrũ rĩakwa;
mbũtũ ciaku ikanjũkĩrĩra o ta makũmbĩ ma maaĩ marũ-
manĩrĩire.

18 “Nĩ kĩĩ gĩatũmire ũndute nda ya maitũ?

Naarĩ korwo ndakuire itoneetwo nĩ maitho ma
mũndũ o na ũmwe.

19 Naarĩ korwo ndiaciarirwo,
kana korwo ndaciarirwo njerekeirio mbĩrĩra!

20 Githĩ matukũ makwa o na marĩ manini matikirie
gũthira?

Tigana na nĩĩ nĩguo ngĩe na gĩkeno gwa kahinda
kanini,

21 kamũira thiĩte kũrĩa mũndũ athiiaga na ndacooke,
bũrũri wa nduma, o nduma nene ya gĩkuũ,

22 o bũrũri ũrĩa ũtukũ wakuo ũrĩ mũtumanu mũno,
bũrũri wa nduma ya gĩkuũ, na ũtarĩ kĩaarĩro,
kũrĩa o na ũtheri ũhaana o ta nduma.”

11

Mĩario ya Zofaru

¹ Nake Zofaru ũrĩa Mũnaamathi agĩcookia, akĩũria atĩrĩ:

² “Ciugo icio ciothe-rĩ, nĩcikwaga gũcookio?

Mwaria ũyũ-rĩ, nĩegũgĩtuuo mwagĩrĩru?

³ Mwĩraho ũcio waku-rĩ, nĩguo ũgũkiria andũ naguo?

No kwage mũndũ ũngĩgũkaania rĩrĩa ũranyũrũrania?

⁴ Wee ũreera Ngai atĩrĩ, ‘Wĩtikio wakwa ndũrĩ ũcuuke,
o na nĩĩ ndĩ mũtheru maitho-inĩ maku.’

⁵ Naarĩ korwo Ngai no aarie,
atumũre miromo yake agũũkĩrĩre,

⁶ na akũguũrĩrie hitho cia ũũgĩ,
nĩ ũndũ ũũgĩ ũrĩa wa ma nĩ wa mĩena iĩrĩ.

Menya ũndũ ũyũ; atĩ Ngai ndakũherithĩtie kũringana
na ũrĩa mehĩa maku maigana.

7 “Wee no ũhote kũmenya maũndũ marĩa mahithe ma Ngai?

Kana no ũhote gũtuĩria kũna maũndũ ma Mwene-Hinya-Wothe?

8 Maũndũ make nĩmatũũgĩru gũkĩra igũrũ, wee nĩ atĩa ũngĩka?

Nĩ mariku gũkĩra ũriku wa mbĩrĩra, wee nĩ atĩa ũngĩmenya?

9 Gĩthimo kĩamo nĩ kĩraihu gũkĩra thĩ
na nĩ kĩaramu gũkĩra iria rĩrĩa inene.

10 “Angĩũka agũikie njeera-rĩ,
acooke etane ciira-rĩ, nũũ ũngĩmũgiria?

11 Ti-itherũ nĩoĩ andũ arĩa maheenaganagia;
na rĩrĩa oona ũndũ mũũru-rĩ, githĩ ndaũmenyaga?

12 No rĩrĩ, mũndũ ũtarĩ ũũgĩ ndangĩtuĩka mũũgĩ o na rĩ,
o ta ũrĩa njaũ ya ndigiri ya gĩthaka ĩtarĩ hĩndĩ ĩngĩcia-
rwo ĩrĩ mũndũ.

13 “No rĩrĩ, ũngĩneana ngoro yaku kũrĩ Ngai,
na ũtambũrũkie moko maku kũrĩ we,

14 ũngĩeheria mehia marĩa marĩ guoko-inĩ gwaku,
na ũgirie ũũru ũikare thĩinĩ wa hema yaku-rĩ,

15 hĩndĩ ĩyo no ũhote gũtiira ũthiũ waku na igũrũ ũtegũ-
conoka;
no ũrũgame wega ũtarĩ na guoya.

16 Ti-itherũ nĩũkariganĩrwo nĩ mathĩina maku,
ũmaririkanage o ta maaĩ marĩkitie gũtherera.

17 Mũtũũrĩre waku nĩũgacangarara gũkĩra mũthenya ba-
rigici,
nayo nduma ĩgaatuĩka o ta rũciinĩ.

18 Ũgũtũũra ũrĩ na mwĩhoko tondũ ũrĩ na ũgitĩri,
ũkehũgũraga harĩa ũrĩ, na ũkahurũka ũtarĩ na ũg-
wati.

- ¹⁹ Nĩũgakomaga, gũtarĩ na mũndũ ũngĩtũma wĩtigĩre,
nao andũ aingĩ nĩmakeyendithagia harĩ we.
- ²⁰ No rĩrĩ, maitho ma andũ arĩa aaganu nĩmakaaga kuona,
na matikoona gwa kũũrĩra;
naguo ũndũ ũrĩa meriragĩria ũgaatuĩka mũcaayo wa
gĩkuũ.”

12

Mĩario ya Ayubu

- ¹ Ningĩ Ayubu agĩcookia atĩrĩ:
- ² “Hatĩrĩ nganja inyuĩ nĩ inyuĩ andũ,
naguo ũũgĩ ũgaathiranĩra na inyuĩ rĩrĩa mũgaakua!
- ³ No rĩrĩ, ndĩ na ũmenyo o ta inyuĩ;
mũtirĩ oogĩ kũngĩra.
Nũũ ũtooĩ maũndũ macio mothe?
- ⁴ “Nduĩkĩte mũndũ wa gũthekererwo nĩ arata akwa,
o na gũtuĩka nĩndakaĩire Ngai nake akĩnjigua:
nĩ nduĩkĩte mũndũ wa gũthekererwo,
o na gũtuĩka ndĩ mũthingu na ndirĩ ũcuuke!
- ⁵ Andũ arĩa maikaraga megangarĩte manyũrũragia
mũtino,
makona ta ũndũ ũcio ũkoraga o andũ arĩa magũrũ
mao matenderũkaga.
- ⁶ Hema cia atunyani nĩcio ciikaraga igaaciire,
na andũ arĩa marakaragia Mũrungu nĩo maikaraga
na thayũ,
o acio makuuaga ngai yao na moko.
- ⁷ “No ta kĩũrie nyamũ, na nĩigũkũruta ũhoru,
kana ũrie nyoni cia rĩera-inĩ, na nĩigũkwĩra;
- ⁸ kana warĩrie thĩ, na nĩigũkũruta ũhoru,

kana ũkĩarĩrie thamaki cia iria-inĩ, nacio nĩigũkũhe
ũhoru.

⁹ Nĩ irĩkũ cia icio ciothe itooĩ
atĩ nĩ guoko kwa Jehova gwĩkĩte ũndũ ũyũ?

¹⁰ Mĩoyo ya ciũmbe ciothe ĩrĩ guoko-inĩ gwake,
o na mĩhũmũ ya andũ othe.

¹¹ Githĩ gũtũ gũtithuuranagia ciugo
o ta ũrĩa rũrĩmĩ rũcamaga irio?

¹² Githĩ ũũgĩ ndũkoragwo na andũ arĩa akũrũ?
Githĩ gũtũũra mũno gũtirehaga ũmenyo?

¹³ “Ũũgĩ na hinya nĩ cia Ngai;
mataaro na ũmenyo nĩ ciake.

¹⁴ Kĩrĩa amomoraga gĩtingĩakwo rĩngĩ;
mũndũ ũrĩa aahingĩra njeera gũtirĩ mũndũ ũngĩmuo-
hora.

¹⁵ Ahingagĩrĩria maaĩ, gũkaaga mbura;
ningĩ aamarekereria makaananga bũrũri.

¹⁶ Hinya na ũtooria nĩ ciake;
mũheenio na mũheenania eerĩ no ake.

¹⁷ Aheani kĩrĩa amatongoragia matarĩ nguo,
na agatua aciirithania irimũ.

¹⁸ Nĩohoraga mĩnyororo ĩrĩa athamaki moohaga andũ
nayo,
akamooha mũcibi njohero.*

¹⁹ Athĩnjĩri-Ngai amatongoragia marutĩtwo nguo,
na akang’aũrania andũ arĩa mehaandire tene.

²⁰ Nĩakiragia mĩromo ya aheani kĩrĩa arĩa meehoketwo,
nao athuuri akamatunya ũhoru wa gũkũũrana
maũndũ.

²¹ We nĩagagĩra arĩa atĩku bata,

* 12:18 Nguo cia kuohera njohero ihumbĩre thoni no cio ngombo cietĩkĩrĩtio
kwĩhumba.

nao arĩa marĩ na hinya nĩamatunyaga indo ciao cia mbaara.

²² Nĩaguũragia maũndũ marĩa mariku ma nduma, na nduma nene ya gĩkuũ akamiumĩria ũtheri-inĩ.

²³ Anenehagia ndũrĩrĩ, agacooka agaciananga; aingĩhagia ndũrĩrĩ, agacooka agacihurunja.

²⁴ Nĩagaagagia meciiria ma atongoria a gũkũ thĩ; akamaingata, morũũrage werũ-inĩ mũtheri ũtarĩ njĩra.

²⁵ Mahambaataga nduma-inĩ kũrĩa gũtarĩ ũtheri; ningĩ atũmaga matũgũũge ta mũndũ mũrĩũ.

13

¹ “Atĩrĩrĩ, maitho makwa nĩmonete maũndũ macio mothe, matũ makwa nĩmamaiguĩte na magataũkĩrwo nĩmo.

² Ūrĩa mũũĩ o na nĩ nĩnjũũĩ; mũtirĩ oogĩ kũngĩra.

³ No nĩ ndĩrenda kwaria na Mwene-Hinya-Wothe, na ngerĩrĩria gũciira na Mũrungu.

⁴ No inyuĩ-rĩ, mũranjigĩrĩra ndeto cia maheeni; inyuothe mũrĩ athondekani a tũhũ!

⁵ Naarĩ korwo mwakira ki! Ũndũ ũcio ũngĩtuĩka ũũgĩ harĩ inyuĩ.

⁶ Na rĩrĩ, thikĩrĩriai kĩhoo to gĩakwa; iguai gũthaithana kwa mĩromo yakwa.

⁷ Kaĩ mũngĩaria ũũru mũkĩarĩrĩria Mũrungu? Kaĩ mũngĩaria maheeni igũrũ rĩake?

⁸ Kaĩ mũngĩmuonia kĩmenyano? Kaĩ mũgũciirĩrĩra Mũrungu?

⁹ Angĩmũtuĩria inyuĩ-rĩ, ũndũ ũcio no ũtuĩke mwega? No mũmũheenie ta ũrĩa mũngĩheenia mũndũ?

¹⁰ Ti-itherũ no amũrũithie mũngĩtuĩka a kuonania kĩmenyano na hito.

- 11 Hī, riiri wake ndūngīmūmakia?
Mūtingīnyitwo nī guoya nī ūndū wake?
- 12 Mīario yanyu ya ūūgī nī thimo hūthū o ta mūhu;
ihooto cianyu no ta kwīgitīra na rīūmba.
- 13 “Kirai ki, mūreke njarie;
o ūrīa ndīrīona-rī, rekei nyone.
- 14 Nī kīi gīgūtūma ndītoonyie ūgwati-inī
na ngaiga muoyo wakwa moko-inī makwa?
- 15 O na angīnjūrāga-rī, nīi nowe ndīrīihokaga;
na ti-itherū nī ngatetera mīthiire yakwa hau mbere
yake.
- 16 Ti-itherū, ūndū ūyū noguo ūgaatuika wa kūūhonokia,
nīgūkorwo mūndū ūtooī Ngai ndangīumīrīria gūūka
mbere yake!
- 17 Thikīrīriai wega ūhorō wakwa;
matū manyu nīmākīgue ūrīa nguuga.
- 18 Ti-itherū nīhaarīrie ciira wakwa,
na nīnjūūi nī nguoneka ndī wa kīhooto.
- 19 Nī kūrī mūndū ūngīhota gūūthitanga?
Angīkorwo nī kūrī-rī, no gūkira ngūkira ngue.
- 20 “Wee Ngai, ta kīihe o maūndū maya meerī,
na ndigūcooka gūkwīhitha:
- 21 Atīrī, eheria guoko gwaku, gūikare kūraya na nīi,
na ūtīge kūūmakia na imakania ciaku.
- 22 Ningī ūnjīte na nīngwītīka,
kana ūkīreke njarie, nawe ūnjookerie.
- 23 Nī mahītia na mehia maigana nīi njīkīte?
Nyonia ihītia na rīīhia rīakwa.
- 24 Ūraahitha ūthiū waku nīkī,
na ūkandua thū yaku?
- 25 Nīūngīnyamaria ithangū rīrahurutwo nī rūhuho?

- Nĩũgũteng'erania na maragara momũ?
26 Nĩgũkorwo nĩ wandĩkĩte maũndũ marũrũ ma kũn-
jũkĩrĩra,
na ũkaangaĩra igai rĩa mehia ma ũnini wakwa.
27 Wohaga magũrũ makwa na mĩnyororo;
ũrangagĩra njĩra ciakwa ciothe
na ũndũ wa gũcora njoro makinya ma magũrũ
makwa.
28 “Nĩ ũndũ ũcio mũndũ amocaga ta kĩndũ kĩbuthĩte,
agathira ta nguo ĩrĩĩtwo nĩ memenyi.

14

- 1 “Mũndũ ũciarĩtwo nĩ mũndũ-wa-nja-rĩ,
aikaraga o matukũ manini, namo makaiyũrwo nĩ
mathĩĩna.
2 Akũraga ta ihũa na agacooka akooma;
ahĩtũkaga na ihenya ta kĩĩruru, na ndatũũraga.
3 Mũndũ ta ũcio wakĩmũkũũrĩra maitho?
Mũndũ ta ũcio wamũrehe mbere yaku aciirithio?
4 Nũũ ũngĩhota kũruta kĩndũ gĩtheru kuuma harĩ kĩndũ
kĩrĩa gĩtarĩ gĩtheru?
Gũtirĩ o na ũmwel!
5 Matukũ ma mũndũ nĩ matare;
nĩũtuĩte mũigana wa mĩeri yake,
na nĩũmũigĩire mĩhaka ĩrĩa ataangĩkĩra.
6 Nĩ ũndũ ũcio tiga kũmũrora, tigana nake,
nginya arĩkie mĩthenya yake ta mũthũkũmi.
7 “Mũtĩ-rĩ, nĩwĩrĩgagĩrĩrwo atĩ ũngĩtemwo,
no ũthethũke rĩngĩ,
na atĩ mathethũka maguo matikaaga.
8 O na mĩri yaguo ĩngĩkũrĩra thĩ

- na gĩthukĩ kĩaguo kĩũmĩre tĩĩri-inĩ,
9 ũngĩkaguucia maaĩ-rĩ, nĩũgathethũka
na ũrute honge ta mūtĩ wa kũhaandwo.
10 No mũndũ akuuaga agathikwo;
aatuĩkana-rĩ, ndacookaga kuonwo rĩngĩ.
11 O ta ũrĩa maaĩ mahũũaga kũu iria-inĩ,
na ta ũrĩa mūtaro wa rūũĩ ũng'araga ũkooma-rĩ,
12 ũguo noguo mũndũ akomaga na ndacookaga gũũkĩra
rĩngĩ;
o nginya rĩrĩa igũrũ rĩgaathira-rĩ,
andũ matirĩ hĩndĩ magookĩra kana maarahũrwo
mookĩre.
- 13 “Naarĩ korwo wahitha thĩinĩ wa mbĩrĩa,
na ũnjige hitho-inĩ nginya rĩrĩa marakara maku ma-
gaathira!
Naarĩ korwo wanduĩra gĩathĩ,
ũgaacooka kũndirikana hĩndĩ ĩyo.
14 Mũndũ akua-rĩ, nĩagatũũra muoyo rĩngĩ?
Matukũ makwa mothe ma wĩra mũritũ-rĩ,
ngweterera ihinda rĩakwa rĩa kwerũhĩrio hinya
rĩkinye.
15 Wee ũgetana, na nĩ nĩngagwĩtika;
na nĩũkeerirĩria kĩũmbe gĩkĩ wombire na moko
maku.
16 Hĩndĩ ĩyo nĩũgatara makinya makwa,
no ndũkarũmbũiya mehia makwa.
17 Mahĩtia makwa meekĩrĩtwo mondo-inĩ,
ĩkoohwo na ĩkahũũrwo mũhũũri; nĩũkahumbĩra
mehia makwa.
18 “No rĩrĩ, o ta ũrĩa kĩrĩma kĩenjekaga na gĩkamomoka,
na o ta ũrĩa rwaro rwa ihiga rũheragio handũ ha
ruo,

- ¹⁹ na o ta ũrĩa maaĩ mamuthũraga mahiga,
na o ta ũrĩa mbura nene ĩtwaraga tiĩri-rĩ,
ũguo noguo wanangaga kĩĩrĩgĩrĩro kĩa mũndũ.
²⁰ Wee ũmũtooragia o rĩmwe rĩa kũigana, nake agathira;
ũgarũraga gĩthiithi gĩake ũrĩa kĩaana, na ũkamũin-
gata.
²¹ Ariũ ake mangĩtheo gĩtĩio, ndangĩmenya ũhoru ũcio;
mangĩconorithio, we ndoonaga ũndũ ũcio.
²² We no ruo rwa mwĩrĩ wake aiguaga,
nake atũũraga o ecaayagĩra.”

15

Mĩario ya Elifazu

- ¹ Nake Elifazu ũrĩa Mũtemaani akĩũria atĩrĩ:
² “Mũndũ mũũgĩ no acookie ũhoru na kwĩgereria,
kana aiyũrie nda yake na rũhuho ruumĩte na
irathĩro?
³ No eciĩrĩre na ciugo cia tũhũ,
kana na mĩario ĩtarĩ bata?
⁴ No wee-rĩ, nĩũracambia ũhoru wa gwĩtigĩra Ngai,
na ũkagĩrĩrĩria ũhoru wa andũ kwĩrutĩra Mũrungu.
⁵ Mehia maku nĩmo mataaraga kanua gaku;
nawe ũthuurĩte kwaria na rũrĩmĩ rwa mũndũ mwara.
⁶ Kanua gaku wee mwene nĩko karagũtuĩra ciira, ti gakwa:
nayo mĩromo yaku wee mwene ĩkaaria ũira wa
gũgũũkĩrĩra.
⁷ “Wee nĩwe mũndũ wa mbere gũciarwo?
Wee-rĩ, waciariirwo mbere ya irĩma igĩe ho?
⁸ Wee nĩũthikagĩrĩria ndundu ya Ngai?
Wee wiki-rĩ, nowe ũrigĩtie na ũũgĩ?
⁹ Nĩ atĩa ũũĩ ithuĩ tũtooĩ?
Nĩ ũmenyo ũrĩkũ ũrĩ naguo ithuĩ tũtarĩ?
¹⁰ Tũrĩ na athuuri marĩ na mbuĩ na arĩa akũrũ mũno,

- andũ akĩrũ o na gũkĩra thoguo.
- 11 Ndũiganĩtwo nĩ ũhoorerania wa Mũrungu,
o na kana ũhoru ũcio warĩirio na ũhooreri?
- 12 Ngoro yaku ĩgũteete nĩkĩ,
na nĩ kĩĩ kĩratũma ũikare ũkiunaga maitho,
- 13 nĩguo werekerie marakara maku kũrĩ Mũrungu,
o na ũgaitũrũra ciugo ta icio kuuma kanua gaku?
- 14 “Mũndũ akĩrĩ kĩ, atĩ no ahote gũtuĩka mũtheru,
o na mũndũ ũciarĩtwo nĩ mũndũ-wa-nja nake akĩrĩ
kĩĩ,
atĩ no ahote gũtuĩka mũthingu?
- 15 Angĩkorwo Ngai ndangĩhota kwĩhoka andũ arĩa ake
aamũre-rĩ,
na kũngĩkorwo o na igũrũ ti gũtheru maitho-inĩ
make-rĩ,
- 16 mũndũ akĩrĩ kĩ atĩ amwĩhoke?
Mũndũ nĩ mwaganu na nĩ kĩmaramari, anyuuaga
waganu ta maaĩ!
- 17 “Wee ta thikĩrĩria na nĩngũgũtaarĩria;
reke ngwĩre ũrĩa nyonete,
- 18 ngwĩre ũrĩa andũ arĩa oogĩ moigĩte,
matekũhitha ũndũ o na ũmwe wa ũhoru ũrĩa maa-
heirwo nĩ maithe mao,
- 19 (o acio oiki maaheetwo bũrũri
hĩndĩ ĩrĩa gũtaarĩ mũndũ wa kũngĩ watuĩkanagia
gatagatĩ-inĩ kao):
- 20 Atĩrĩ, mũndũ mwaganu akoragwo na mĩnyamaro
matukũ make mothe.
Matukũ mothe ma ũcio ũtarĩ tha-rĩ, maigĩrwo o
mĩnyamaro.
- 21 Aiguaga o mĩgambo ya kũmakania mũno;
hĩndĩ ĩrĩa maũndũ mothe moneka ta marĩ mega-rĩ,

atunyani makamũtharĩkĩra.

22 Ndarĩ na kĩĩrĩgĩĩro gĩa gwĩthara kuuma nduma-inĩ;
etereirio kũũragwo na rūhiũ rwa njora.

23 Orũũraga agĩcaragia irio, oragie atĩrĩ, 'Irĩ na kũ?'
Aikaraga amenyete atĩ mũthenya wa nduma ũrĩ o
hakuhĩ.

24 Mĩnyamaro na ruo rwa ngoro nĩcio imũmakagia;
imũtooragia taarĩ mũthamaki wihaarĩirie
kũmũtharĩkĩra,

25 nĩ ũndũ ainainagĩria Mũrungu ngundi,
na akang'athĩria Mwene-Hinya-Wothe,

26 akamũguthũkĩra ang'athĩtie,
arĩ na ngo yake mata ya hinya.

27 "O na gũtuĩka ũthiũ wake nĩ mũnoru,
na njohero yake ikaneneha nĩ kũnora-rĩ,

28 agaatuũraga matũũra maanangĩku,
na aikarage nyũmba itatũũragwo nĩ mũndũ,
nyũmba itigairie o kũmomoka ituĩke ihumbu cia
mahiga.

29 Ndagacooka gũkorwo arĩ mũtongu, naguo ũtonga wake
ndũgatũũra,
o na kana indo ciake itheereme kũu bũrũri-inĩ.

30 Ndakahota kũũrĩra nduma;
rũrĩrĩmbĩ nĩrũkahoochia thuuna ciake,
nayo mihũmũ ya kanua ka Ngai nĩkamweheria.

31 Nĩatige kwĩheenja na ũndũ wa kwĩhoka maũndũ ma
tũhũ,
nĩgũkorwo gũtirĩ kĩndũ makaamũrehere.

32 Ihinda rĩake rĩtanakinya-rĩ, nĩakarĩhio mũigana wake
wothe,
na honge ciake itikarura.

33 Agaatuĩka ta mũthabibũ ũhũrũrĩtwo thabibũ ciaguo
itarĩ njĩru,

ahaane ta mūtamaiyū ũraitā kīro kīaguo.

- ³⁴ Nīgūkorwo andũ a thiritũ ya arĩa matooĩ Ngai
matũũraga marĩ thaata,
na mwaki nĩũgaacina hema cia arĩa mendete mahaki.
³⁵ Magĩaga nda cia mathĩĩna, na magaciara waganu;
nda ciao ithugundaga o maheeni.”

16

Mĩario ya Ayubu

- ¹ Ningĩ Ayubu agĩcookia atĩrĩ:
² “Nĩnjiguĩte maũndũ maingĩ ta macio;
inyuothe mūrĩ ahoorerania a kũnyamarania!
³ Mĩario iyo yanyu mĩingĩ ya mũhũhũtĩko-rĩ, ndĩrĩĩthira?
Nĩ kĩĩ kĩramũthĩĩnia, gĩgatũma mūtinde mũgĩkarara-
nia?
⁴ O na nĩĩ no njarie ta inyuĩ, korwo nĩ inyuĩ mūrĩ harĩa ndĩ;
nĩĩ no njarie mĩario mĩega ya kũmũciirithia na
ndĩmũinainĩrie mūtwe.*
⁵ No rĩrĩ, kanua gakwa no kamũũmĩrĩrie;
ũhoorerania uumĩte mĩromo-inĩ yakwa no
ũmũhoorerie.
⁶ “No o na ndaaria-rĩ, ruo rwakwa rūtirathira;
o na ndegĩrĩrĩria kwaria-rĩ, rūtiranjeherera.
⁷ Ti-itherũ, Wee Ngai nĩũũnogeetie;
nĩũharaganĩtie nyũmba yakwa yothe.
⁸ Wee nĩũnjoheete, naguo ũndũ ũcio ũgatuĩka ũira;
ũhĩnju ũyũ ndĩ naguo nĩwambararĩte ũkaanyumbũra
ũrĩa ndariĩ.
⁹ Ngai nĩandooretie na akandembũranga nĩ ũrĩa arakarĩte,
akaahagaranĩria magego;

* 16:4 Kũinainĩria mũndũ mūtwe kuonanagia kũnyarara mũndũ ũcio, na kũu kwari kũmũruma.

- ũcio thũ yakwa nĩangũũrĩire maitho.
- ¹⁰ Andũ nĩmathamĩtie tũnua twao maathekerere;
mangũthaga rũthĩa makĩinyũrũragia,
na makanyitana hamwe manjũkĩrĩre.
- ¹¹ Mũrungu nĩandekereirie kũrĩ andũ arĩa oorũ,
na akanjikia mĩtego-inĩ ya arĩa aaganu.
- ¹² Nĩ ndaikarĩte wega, nowe agĩthethera;
aanyitire mũmero, akĩhehenja.
We andũite cabaa wake wa kũrathagwo;
¹³ aikia a mĩguĩ ake nĩmandigiicĩirie.
Aratheeca higo ciakwa atarĩ na tha,
na agaita maaĩ makwa ma nyongo thĩ.
- ¹⁴ Aatharĩkagĩra maita maingĩ maingĩ;
anguthũkagĩra ta njamba ya ita.
- ¹⁵ “Ndumĩire gĩkonde gĩakwa kĩa mwĩrĩ nguo ya ikũnia,
na ngahitha thiithi wakwa rũkũngũ-inĩ.
- ¹⁶ Ũthiũ wakwa nĩũtunĩhĩte nĩkũrĩra,
nduma nene ĩgakĩhumbĩra maitho makwa;
- ¹⁷ no rĩrĩ, moko makwa matirĩ ũndũ wa ũhinya mekĩte
namo mahooya makwa nĩ matheru.
- ¹⁸ “Wee thĩ-rĩ, ndũkahumbĩre thakame yakwa;
kĩrĩro gĩakwa kĩroaga gũkaahuurũkio!
- ¹⁹ O na rĩu-rĩ, mũira wakwa arĩ igũrũ;
ũcio mũnjiirĩrĩ arĩ o igũrũ.
- ²⁰ Mũũthaithanĩrĩrĩ nĩ mũrata wakwa
rĩrĩa maitho makwa maraita maithori harĩ Ngai;
- ²¹ nĩathaithanagĩrĩra mũndũ kũrĩ Ngai,
o ta ũrĩa mũndũ athaithanagĩrĩra mũratawe.
- ²² “No mĩaka mĩnini ĩgũthira,
thĩ rũgendo rũrĩa mũndũ athiiga na ndacooke.

17

- ¹ Roho wakwa nĩmũthuthĩku,
matukũ makwa nĩmathirĩte, mbĩrĩra nĩyo ĩnjetereire.
- ² Ti-itherũ thiũrũrũkĩrio nĩ andũ a kũũnyũrũria;
maitho makwa no nginya meelorere rũmena rwao.
- ³ “Wee Ngai-rĩ, ta kĩĩhe kĩndũ gĩa kũrũgamĩrĩra thiirĩ
wakwa kĩrĩa ũretia,
tondũ-rĩ, nũũ ũngĩ ũngĩtikĩra kũruta kĩndũ gĩa
kĩĩndũgamĩrĩre?
- ⁴ Wee nĩwaagithĩtie meciiria mao ũmenyo;
nĩ ũndũ ũcio ndũngĩmetĩkĩria mahootane.
- ⁵ Mũndũ angĩkaana arata ake nĩ ũndũ wa kĩheo-rĩ,
maitho ma ciana ciake nĩmakooro.
- ⁶ “Ngai nĩanduĩte mũndũ wa kuunwo thimo nĩ andũ othe,
nduĩkite mũndũ wa gũtuagĩrwo mata ũthiũ nĩ andũ.
- ⁷ Maitho makwa nĩ marooro nĩ gwĩthikĩra;
ciĩga ciakwa ciothe ihũthĩte o ta kĩĩruru.
- ⁸ Andũ arĩa arũngĩrĩru nĩmagegetio nĩ ũhoro ũcio;
andũ arĩa matarĩ na ũũru mekite nĩmarahũkite
mokĩrĩre andũ arĩa matooi Ngai.
- ⁹ O na kũrĩ ũguo-rĩ, arĩa athingu nĩmarĩrũmagia njĩra ciao,
nao arĩa marĩ moko matheru nĩmarĩongagĩrĩrwo
hinya.
- ¹⁰ “No rĩrĩ, ta gĩũkei inyuothe, geriai o rĩngĩ!
Nĩ ndirĩ ndĩrona mũndũ mũũgĩ gatagatĩ kanyu.
- ¹¹ Matukũ makwa nĩ mathiru, mĩbango yakwa nĩmĩhara-
ganie,
o na merirĩria ma ngoro yakwa.
- ¹² Andũ aya magariĩraga ũtukũ makaũtua mũthenya;
nduma yamakinyĩrĩra moigaga atĩrĩ, ‘Ũtheri ũrĩ o
hakuĩ.’

- ¹³ Angĩkorwo mūciĩ ũrĩa njĩrĩgĩrĩire no mbĩrĩra,
angĩkorwo ingĩara ũrĩrĩ wakwa o nduma-inĩ-rĩ,
¹⁴ angĩkorwo no njĩire ũhoru wa kũbutha atĩrĩ, ‘Wee nĩwe
baba,’
na njĩire kĩgunyũ atĩrĩ, ‘Wee nĩwe maitũ’ kana ‘Nĩwe
mwarĩ wa maitũ-rĩ’,
¹⁵ mwĩhoko wakwa ũkĩrĩ kũ?
Nũũ ũngĩyonera mwĩhoko?
¹⁶ Na rĩrĩ, mwĩhoko nĩũharũrũkĩte nginya ihingo-inĩ cia
gĩkuũ?
Nĩtũgũgĩkũrũkania hamwe rũkũngũ-inĩ?”

18

Mĩario ya Bilidadi

- ¹ Ningĩ Bilidadi ũrĩa Mũshuhi agĩcookia, akĩũria atĩrĩ:
² “Ũrĩtiga kwaria mĩario ĩno rĩ?
Gĩa na ũũgĩ nĩguo o na ithuĩ tũhote kwaria.
³ Nĩ kĩ kĩratũma ũtuone tũhaana ta ng’ombe,
na tũgatuuo irimũ maitho-inĩ maku?
⁴ Wee ũrehanyũrũra nĩ ũndũ wa ũrĩa ũrakarĩte-rĩ,
thĩ no ĩthaamwo nĩ ũndũ waku?
Kana no nginya ndwaro cia mahiga cieherio harĩa
itũire?
- ⁵ “Tawa wa mũndũ mwaganu nĩmũhorie;
rũrĩrĩmbĩ rwa mwaki wake nĩrũtigĩte gwakana.
⁶ Ũtheri ũrĩa ũrĩ thĩinĩ wa hema yake ũtuĩkĩte nduma;
naguo tawa ũrĩa ũrĩ hakuhĩ nake ũkahora.
⁷ Hinya wa mũkinyũkĩrie wake nĩmũhũthie;
namo mathugunda make makamũgũithia thĩ.
⁸ Makinya make mamũikagia wabu-inĩ,
nake akoorũraga thĩinĩ wa marima mayo.
⁹ Mũtego ũmũnyiĩĩire ndiira-inĩ ya kũgũrũ;

- mūtego ūgakīmūrūmia biū.
- ¹⁰ Ahithīrwo kīana kīa rūrigi tīiri-inī,
akaambīrwo mūtego njīra-inī yake.
- ¹¹ Imakania imuumagīrīra na mīena yothe,
na ikamūteng’eragia harīa hothe aagerera.
- ¹² Mūtino nīūmūhūūtīire;
mwanangīko wetereire agwe.
- ¹³ Mūtino ūrīaga icunjī cia gīkonde gīake;
narīo irigithathi rīa gīkuū rīgatambuura ciiga
ciake.
- ¹⁴ Aguucītio, akarutwo ūgitīri-inī wa hema yake,
na agatwarwo kūrī mūthamaki wa imakania.
- ¹⁵ Mwaki nīguo ūtūūruga hema-inī yake;
ūbiriti ūgwakana nīūhurunjītwo gīkaro gīake.
- ¹⁶ Mīri yake yūmagīra tīiri-inī,
nacio honge ciake ikahooa na igūrū.
- ¹⁷ Kīririkano gīake nī gīgaathira thī;
ndarī rītwa būrūri-inī.
- ¹⁸ Akaarutūrūrwo ūtheri-inī atwarwo nduma-inī
na nīakaingatwo oime thī īno.
- ¹⁹ Ndarī ciana kana njaro thīinī wa andū ao,
o na ndarī mūdū wake ūgaatigara kūrīa aatūūruga.
- ²⁰ Andū a mwena wa ithūīro nīmakagegio nī maūdū
marīa mamūkorete;
andū a mwena wa irathīro manyiitwo nī kīmako.
- ²¹ Ti-itherū ūguo nīguo gīkaro kīa mūdū mwaganu
gūkahaana;
kūdū kwa mūdū ūrīa ūtooī Mūrungu-rī, gwake
kūhaana ūguo.”

19

Mīario ya Ayubu

- ¹ Nike Ayubu akīūria atīrī:

- ² “Mūkũũnyariira nginya-rĩ,
mūkĩhehenjaga na ciugo?
³ Rĩu mũrĩ kũndetia maita ikũmi;
mũũtharĩkĩire mũtarĩ na thoni.
⁴ Angĩkorwo nĩ ma atĩ nĩhĩtĩtie njĩra,
ihĩtia rĩakwa rĩgũikara rĩrĩ thĩĩna wakwa.
⁵ Mũngĩkorwo ti-itherũ nĩmũgwĩtũũgĩria igũrũ rĩakwa,
na mũgĩe na mweke wa kũnjũkĩrĩra nĩ ũndũ wa ũguo
njonorithĩtio,
⁶ no kĩmenyei atĩ Ngai nĩwe ũhĩtĩirie,
akandigiicĩria na wabu wake.
- ⁷ “O na gũtuĩka nĩngayaga ngoiga atĩrĩ, ‘Ndĩmũhĩtĩrie!’
Nĩĩ ndirĩ ũndũ njookagĩrio;
o na gũtuĩka nĩhooyaga ndeithio, gũtirĩ kĩhooto
nyonaga.
⁸ Nĩahingĩire njĩra na nĩĩ ndingĩhota kũhĩtũka;
tũcĩra twakwa nĩatwĩkĩrĩte nduma.
⁹ Nĩanjaũrĩte gĩtĩĩo gĩakwa,
na akanduta thũmbĩ mũtwe.
¹⁰ Andarũrangaga kuuma mbarĩ ciothe nginya ngathira;
amunyaga mwĩhoko wakwa o ta mũtĩ.
¹¹ Marakara make nĩmanjakanĩire;
andaraga hamwe na thũ ciake.
¹² Mbũtũ ciake cia ita injerekagĩra na hinya;
ciakaga ihumbu cia kũnjũkĩrĩra,
igathiũrũrũkĩria hema yakwa.
- ¹³ “Nĩanyamũranĩtie na ariũ a baba makaahutatĩra;
andũ arĩa tũyaine nao nĩmeĩndigithĩtie biũ.
¹⁴ Andũ a mbarĩ ciitũ nĩmathĩite makandiga;
arata akwa nĩmariganĩirwo nĩ nĩĩ.
¹⁵ Ageni akwa na ndungata ciakwa cia andũ-a-nja matu-
aga ta matanjũũĩ;

- maanyonaga ta ndĩ mündũ uumĩte kündũ kũngĩ.
- 16 Njĩtaga ndungata yakwa, no ndĩngĩnjĩtika,
o na ndĩmĩthaithĩte na kanua gakwa niĩ mwene.
- 17 Mĩhũmũ ya kanua gakwa nĩmĩnunu harĩ mĩtumia
wakwa;
nduĩkĩte wa kũmenwo harĩ ariũ a maitũ.
- 18 O na tũhĩ tũrĩa tũnini nĩtũũnyararĩte,
rĩrĩa ndatuumĩrĩa no gũũthekerera tũũthekagĩrĩa.
- 19 Arata akwa arĩa manguhĩrĩrie othe nĩmathũire;
andũ arĩa nyendeete nĩmahutatiire makaanjũkĩrĩa.
- 20 Niĩ thirĩte ngatigara o gĩkonde na mahĩndĩ;
niĩ ndigarĩrwo no kĩni kĩa magego giiki.
- 21 “Njiguĩrai tha, inyuĩ arata akwa, iguai tha,
nĩgũkorwo guoko kwa Ngai nĩkũngũthĩte.
- 22 Mũthingatanaga na niĩ o ta ũrĩa Mũrunu aathingataga
nĩkĩ?
Mũtirĩ mũraiganwo nĩ nyama ciakwa?
- 23 “Naarĩ korwo ciugo ciakwa nĩciandĩkĩtwo,
igakĩandĩkwo ibuku-inĩ rĩa gĩkũnjo,
- 24 igakarwo na karamu ga kĩgera igũrũ rĩa ngocorai,
kana igakururwo rwaro-inĩ rwa ihiga itũũre nginya
tene!
- 25 Nĩnjũũ atĩ Mũngũũri arĩ muoyo,
na atĩ marigĩrĩrio-inĩ nĩwe ũkaarũgama thĩ ĩno.
- 26 Nakĩo gĩkonde gĩkĩ gĩakwa kĩarĩkia gũthira,
na mwĩrĩ ũyũ wa nyama ũkorwo ũtarĩ ho,
hĩndĩ ĩyo nĩ ngoona Ngai;
- 27 niĩ mwene nĩngamwĩnera na maitho,
niĩ mwene, ti mündũ ũngĩ.
Ĩ ngoro yakwa ndĩkĩrĩ na wendo mũnene!

- ²⁸ “Mūngiuga atĩrĩ, ‘Ĩ nītũthingatane nake,
kuona atĩ nĩwe kĩhumo gĩa thĩĩna ũyũ,’
²⁹ inyuĩ ene nĩmwagĩrĩrwo nĩ gwĩtigĩra rūhiũ rwa njora;
nĩgũkorwo mang’ũrĩ nĩmakarehithia kũherithanio
na rūhiũ rwa njora,
na hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ nĩ kũrĩ ũtuanĩri wa
ciira.”

20

Mĩario ya Zofaru

- ¹ Nake Zofaru ũrĩa Mũnaamathi agĩcookia atĩrĩ:
² “Meciiria makwa nĩ mathĩĩnĩku, na nĩkĩo ngũcookia,
nĩ ũndũ nĩndangĩkĩte mũno.
³ Ndĩraigua irũithia rĩa kũnjonorithia,
naguo ũmenyo wakwa nĩũranjĩkĩra hinya wa gũ-
cookia.

⁴ “Ti-itherũ nĩũũĩ ũrĩa gũtũire kuuma tene
rĩrĩa mũndũ aigirwo gũkũ thĩ ĩno,
⁵ atĩ kũrũũhia kwa arĩa aaganu no gwa kahinda,
o nakĩo gĩkeno kĩa andũ arĩa matooĩ Ngai no gĩa
kahinda kanini.
⁶ O na gũtuĩka mwĩtĩĩo wake nĩ ũkinyaga o igũrũ,
naguo mũtwe wake ũkahutia matu-rĩ,
⁷ agaathira nginya tene o ta mai make mwene;
arĩa manamuona mooragie atĩrĩ, ‘Kaĩ aathiire kũ?’
⁸ Airagĩria ta kĩroto, akaaga kuoneka rĩngĩ,
akaingatwo ta kĩoneki kĩa ũtukũ.
⁹ Riitho rĩrĩa rĩamuonaga rĩtikamuona rĩngĩ;
harĩa aaikaraga hatikamuona rĩngĩ.
¹⁰ Ciana ciake ikaageragia kwĩguithania na athĩĩni;
moko make mwene no nginya magaacookia ũtonga
wake kũrĩa aaũrutire.

- 11 Hinya wa wĩthĩ ũrĩa ũiyũrĩte mahĩndĩ-inĩ make
ũgaakoma hamwe nake rũkũngũ-inĩ.
- 12 “O na gũtuĩka ũũru ũrĩ mũrĩo ũrĩ kanua gake,
na nĩauhithaga rungu rwa rũrĩmĩ rwake,
- 13 o na gũtuĩka ndangĩhota kũũrekia
na aũigaga kanua gake-rĩ,
- 14 irio ciake nĩkarũra irĩ nda yake;
igaatuĩka ũrũrũ wa nduĩra thĩinĩ wake.
- 15 Nĩagatahĩka ũtonga ũrĩa ameretie;
Mũrungu nĩagatũma aũtahike.
- 16 Nĩakoonga thumu wa nyoka;
magego ma nyoka nĩmo makaamũũraga.
- 17 Ndagakenera tũrũũĩ,
njũũĩ iria ithereraga ũũkĩ na ngorono.
- 18 Kĩndũ kĩrĩa anogeire no nginya agagĩcookia atakĩrĩte;
ndagakenera uumithio wa wonjoria wake.
- 19 Nĩgũkorwo nĩahinyĩrĩrie athĩini, akamatiga matarĩ na
kĩndũ;
nĩatunyanĩte nyũmba iria ataakire.
- 20 “Ti-itherũ merirĩria make matingĩthira;
ndangĩihonokia na indo iria eigĩire.
- 21 Gũtirĩ kĩndũ atigĩirio gĩa kũrĩa;
ũtonga wake ndũgatũũra.
- 22 Hĩndĩ ĩrĩa aiganĩire nĩ ũndũ wa kũingĩhia indo, mĩnya-
maro nĩkamũnyiita;
ũkĩa nĩũkamũkora na nditi nene.
- 23 Hĩndĩ ĩrĩa aiyũrĩtie nda yake-rĩ,
nĩguo Ngai akaarekereria marakara make mahiũ
mamũkore
na amuurĩrie mahũũra make.
- 24 O na angĩũrĩra indo cia mbaara cia kĩgera,

- akaarathwo na mũguĩ wa gĩcango.
²⁵ Aũcomoraga kuuma ng'ong'o wake,
 mũtheece ũcio mũkengu akaũcomora kuuma ini-inĩ
 rĩake.
 Imakania nĩikamũkorera;
²⁶ nduma nene nĩyetereire igĩĩna ciake.
 Mwaki ũtarĩ mũhurutĩre nĩũkamũcina,
 na ũniine kĩrĩa gĩtigaire thĩinĩ wa hema yake.
²⁷ Igũrũ nĩrĩkaguũria wĩhia wake;
 thĩ nayo nĩikarahũka ĩmũũkĩrĩre.
²⁸ Kĩguũ nĩgĩgathereria nyũmba yake,
 indo cia nyũmba yake ithererio nĩ kĩguũ mũthenya
 ũcio wa mang'ũrĩ ma Ngai.
²⁹ Ũcio nĩguo ũndũ ũrĩa Ngai agayagĩra arĩa aaganu,
 igai rĩrĩa maathĩrĩrwo nĩ Mũrungu.”

21

Mĩario ya Ayubu

- ¹ Ningĩ Ayubu agĩcookia atĩrĩ:
² “Thikĩrĩriai wega ciugo ciakwa;
 rekei ũndũ ũyũ ũtuĩke nĩguo mũkũũhooreria nago.
³ Ngirĩrĩriai na nĩĩ njarie,
 na ndaarĩkia kwaria-rĩ, mũgĩcooke mũũnyũrũrie.
⁴ “Nĩĩ-rĩ, kaĩ mateta makwa meerekeirio mũndũ?
 Ngũkiaga kũremwo nĩ gũkirĩrĩria nĩkĩ?
⁵ Ta ndorai mũgege;
 mwĩnyiite tũnua twanyu na moko nĩ kũmaka.
⁶ Ndĩciiragia ũhoru ũyũ ngamaka mũno;
 ngethithimũkwo nĩ mwĩrĩ, ngambĩrĩria kũinaina.
⁷ Atĩrĩ, andũ arĩa aaganu marekagwo matũũre muoyo nĩkĩ,
 magakũra o na magakĩrĩrĩria kũgĩa na ũhoti?
⁸ Nĩmeonagĩra ciana ciao ikĩgaacĩra kũu marĩ,

- makoona rūciaro rwao rūkĩhaanda mbere ya maitho mao.
- ⁹ Mĩcĩ yao iĩkaraga ĩgitĩrwo na ĩtarĩ na guoya;
naruo rūthanju rwa Ngai rūtimahũũraga.
- ¹⁰ Ndegwa ciao itagaga kũgwatia;
ng'ombe ciao iciaraga, na itihunaga.
- ¹¹ Moimagaragia twana twao tũingĩ o ta rūũru;
ciana icio ciao ikaina ĩgĩtũrũhaga.
- ¹² Nao o ene mainaga makĩhũũraga tũhembe na inanda
cia mũgeeto;
mekenagia na mũgambo wa mũtũrirũ.
- ¹³ Matũũraga mĩaka yao magaacĩre,
na magathiĩ mbĩrĩra-inĩ marĩ na thayũ.
- ¹⁴ Na no-o meeraga Mũrungu atĩrĩ, 'Thiĩ! Tigana na ithuĩ!
Tũtikwenda kũmenya njĩra ciaku.
- ¹⁵ Mwene-Hinya-Wothe nĩwe ũ, atĩ nĩguo tũmũtun-
gataĩre?
Tũkũgunĩka nakĩ tũngĩmũhooya?'
- ¹⁶ No rĩrĩ, kũgaacĩra kwao gũtirĩ moko-inĩ mao ene,
nĩ ũndũ ũcio nĩ njikaraga haraaya na kĩrĩra kĩa andũ
arĩa aaganu.
- ¹⁷ "Na rĩrĩ, nĩ maita maigana tawa wa arĩa aaganu ũhora-
gio?
Nĩ maita maigana makoragwo nĩ mũtino,
na nĩ maita maigana Ngai amagayaĩra ruo nĩ kũ-
marakarĩra?
- ¹⁸ Nĩ maita maigana matuĩkaga ta nyeki nyũmũ ĩkũhu-
rutwo nĩ rūhuho,
o na kana ta maragara marĩa mombũragwo nĩ
kĩhuhũkanio?
- ¹⁹ Kuugagwo atĩrĩ, 'Ngai aigagĩra ciana iherithia rĩa ithe
wao.'

No rĩrĩ, nĩ kaba Ngai aherithie mũndũ ũcio we
mwene,
nĩguo amenye nĩehĩtie!

20 Maitho make nĩmeyonere mwanangĩko wake mwene;
nĩarekwo akunde mang'ũrĩ ma Mwene-Hinya-
Wothe.

21 Nĩ ũndũ-rĩ, anga no eetangaga ha ũhoru wa andũ ake
arĩa agaatina na thuutha, matukũ make maathira?

22 “Nĩ kũrĩ mũndũ o na ũmwe ũngĩhota kũruta Mũrungu
atĩ nĩguo agĩe na ũmenyo,
kuona atĩ Mũrungu nĩwe ũtuanagĩra ciira, o na
agatuĩra arĩa atũũgĩirie mũno?

23 Nĩ kũrĩ mũndũ ũkuuaga arĩ na hinya wake wothe,
arĩ mũgitĩre wega biũ, na arĩ na thayũ,

24 mwĩrĩ wake ũheetwo irio wega,
na mahĩndĩ ma mĩthiimo yake marĩ o maigũ.

25 Mũndũ ũngĩ agakua arĩ na marũrũ ma ngoro,
atarĩ aakenera kĩndũ kĩega o na kĩ.

26 Makomaga o ro ũndũ ũmwe tĩĩri-inĩ,
na eerĩ-rĩ, igunyũ ikamahumbĩra.

27 “Nĩ nĩnjũũ wega ũrĩa mũreciiria,
ngamenya mathugunda manyu maakũhĩtĩria namo.

28 Mũrooria atĩrĩ, ‘Rĩu nyũmba ya mũndũ ũrĩa mũnene
ikĩrĩ ha,
na hema ĩrĩa andũ aaganu maratũũraga-rĩ, ikĩrĩ ha?’

29 Kaĩ mũtarĩ muoria andũ arĩa mathiiga ng'endo?
Kaĩ mũtarũmbũyagia ũrĩa mamwĩraga:

30 atĩ mũndũ ũrĩa mwaganu nĩ aigugĩrwo tha mũthenya
wa mũtino,
atĩ nĩahonokagio mũthenya wa mang'ũrĩ?

31 Nũũ ũreganaga na mĩtugo ya mũndũ mwaganu maitho-
inĩ make?

Nũũ ũmũrĩhagia kũringana na maũndũ marĩa
aaneke?

³² Atwaragwo mbĩrĩra-inĩ,

nayo mbĩrĩra yake ĩkarangagĩrwo.

³³ Tĩrĩ wa gĩtuamba nĩũrĩ mũrĩo harĩ we;

andũ othe nĩwe marũmagĩrĩra,

na kĩrĩndĩ gĩtangĩtarĩka gĩgathiiaga mbere yake.

³⁴ “Mwakĩhota atĩa kũũhooreria na ndeto cia tũhũ?

Hatĩrĩ kĩndũ gĩtigaru harĩ macookio manyu tiga o
maheeni!”

22

Mĩario ya Elifazu

¹ Nake Elifazu ũrĩa Mũtemaani agĩcookia atĩrĩ:

² “Mũndũ aahota kũguna Mũrungu?

O na mũndũ mũũgĩ-rĩ, akĩhota kũmũguna?

³ Nĩ gĩkeno kĩrĩkũ ũthingu waku ũngĩrehere Mwene-
Hinya-Wothe?

Nĩ uumithio ũrĩkũ angĩgĩa naguo angĩkorwo mĩthiire
yaku ndĩrĩ ũcuuke?

⁴ “Arakũrũithia na agagũthitanga
nĩ ũndũ wa wĩtigĩri Ngai waku?

⁵ Githĩ waganu waku ti mũnene?

Mehia maku-rĩ, makĩrĩ mũthia?

⁶ Wetirie ũgitĩri kuuma kũrĩ ariũ a thoguo hatarĩ gĩtũmi;
nĩwaũrire andũ nguo, ũkĩmatiga njaga.

⁷ Arĩa anogu ndwamaheire maaĩ,

na nĩwaimire arĩa ahũtu irio,

⁸ o na gũtuĩka warĩ mũndũ ũrĩ hinya, ũrĩ na mĩgũnda:
mũndũ ũheetwo gĩtĩio, na watũũraga kuo.

⁹ Nĩwaingatire atumia a ndigwa matarĩ na kĩndũ,
na ũkĩniina hinya wa arĩa matarĩ na maithe.

- 10 Nĩkĩo ũthiũrũrũkĩirio nĩ mĩtego,
nĩkĩo thĩĩna wa narua ũkũmakagia,
11 nĩkĩo ũtumanĩirwo nĩ nduma, ũkaremwo nĩkuona,
na nokĩo mũiyũro wa maaĩ ũkũhubanĩirie.
- 12 “Githĩ Ngai ndarĩ o kũu igũrũ o igũrũ?
O na ta kĩone ũrĩa njata iria irĩ igũrũ mũno itũũgĩrĩte!
13 No rĩrĩ, wee ũroiga atĩrĩ, ‘Mũrungu nĩ atĩa angĩmenya?
No atuanĩre ciira nduma-inĩ ta ĩno?
14 Matu matumanu nĩmamũhumbĩrĩte,
nĩ ũndũ ũcio ndangĩtuona rĩrĩa egũceera kũu igũrũ
gacũmbĩrĩ.’
- 15 Ũgũtũũra ũgeraga o njĩra ya tene
ĩrĩa andũ aaganu managerera?
16 Nĩmahuririo ihinda rĩao rĩtanakinya,
mĩthingi yao ĩgĩthererio nĩ mũiyũro wa maaĩ.
- 17 Nao meerire Mũrungu atĩrĩ, ‘Tigana na ithuĩ!
Mwene-Hinya-Wothe-rĩ, angĩtwĩka atĩa?’
- 18 No rĩrĩ, nĩwe waiyũririe nyũmba ciao na indo njega,
nĩ ũndũ ũcio nĩ njikaraga haraaya na kĩrĩra kĩa andũ
arĩa aaganu.
- 19 “Andũ arĩa athingu nĩmeyonagĩra mwanangĩko wa acio
aaganu, magakena;
arĩa matarĩ na ũũru mekĩte mamanyũrũragia makiu-
gaga atĩrĩ:
20 ‘Ti-itherũ thũ ciitũ nĩnyanange,
mwaki nĩũcinĩte ũtonga wao.’
- 21 “Athĩkĩra Ngai ũikare ũrĩ na thayũ nake,
ũndũ ũyũ nĩguo ũgaakũrehere ũgaacĩru.
22 Ĩtĩkĩra ũrutani wa kanua gake,
na ũige ciugo ciake ngoro-inĩ yaku.

- 23 Ũngĩcookerera ũcio Mwene-Hinya-Wothe,
nĩegũkwamũkĩra; ũngĩeheria waganu kũraya na
hema yaku,
- 24 na ũte ngũmba ciaku cia thahabu rũkũngũ-inĩ,
na thahabu yaku ya Ofiri ũmĩte na kũu ndwaro-inĩ cia
mahiga kũu mũkuru-inĩ,
- 25 hĩndĩ ĩyo ũcio Mwene-Hinya-Wothe agaatuĩka thahabu
yaku,
na atuĩke betha ĩrĩa njega mũno harĩ we.
- 26 Ti-itherũ, hĩndĩ ĩyo nĩũkona gĩkeno thĩinĩ wa ũcio
Mwene-Hinya-Wothe,
na nĩũgatiirĩra Ngai ũthiũ waku.
- 27 Nĩũkamũhooya, nake nĩagakũigua,
nawe nĩũkahingia mĩhĩtwa yaku.
- 28 Ũrĩa watua wĩkwo nĩguo ũrĩkagwo,
naguo ũtheri nĩ ũkaara njĩra-inĩ ciaku.
- 29 Hĩndĩ ĩrĩa andũ angĩ manyiihio, nawe ũkoiga, ‘Nĩ-
matũũgĩrio!’
Hĩndĩ ĩyo nĩakahonokia arĩa makuĩte ngoro.
- 30 Nĩakahonokia o na ũrĩa ũrĩ na ũcuuke,
ahonokio nĩ ũndũ wa ũtheru wa moko maku.”

23

Mĩario ya Ayubu

- ¹ Ningĩ Ayubu agĩcookia atĩrĩ:
- 2 “O na ũmũthĩ gũteta gwakwa no kũrũrũ;
guoko gwake nĩkũnditũhĩire o na ngĩcaayaga ũguo.
- 3 Naarĩ korwo nĩnjũũĩ kũrĩa ingĩmuona;
Naarĩ korwo no hote gũthĩĩ kũrĩa aikaraga!
- 4 Ingĩyarĩrĩria harĩ we,
njiyũrie kanua gakwa ihooto.
- 5 No nyende kũmenya ũrĩa angĩinjookeria,
ndĩcũũranie ũrĩa angĩnjĩra.

- ⁶ No anjūkĩrĩre na ũhoti wake mūnene?
Aca, ndangĩhatĩrĩria na thitango.
- ⁷ Hau-rĩ, mūdũ mūrũngĩrĩru no atware ciira wake mbere yake,
na nĩ njohorithio kuuma kūrĩ mūnjiirithia nginya tene.
- ⁸ “No rĩrĩ, ingĩthiĩ mwena wa irathĩro, we ndarĩ kuo;
ingĩthiĩ mwena wa ithũiro, ndiramuona.
- ⁹ Hĩndĩ ĩrĩa arĩ wĩra-inĩ mwena wa gathigathini, ndimuonaga;
rĩrĩa athiĩ mwena wa gũthini, ndimuonaga o na hanini.
- ¹⁰ Nowe-rĩ, nĩooĩ njĩra ĩrĩa ngeragĩra;
aarĩkia kũngeria, ngoima haana o ta thahabu.
- ¹¹ Magũrũ makwa moimĩte makinya make thuutha;
nūmagĩrĩra njĩra yake itekwahũka na mwena.
- ¹² Nĩ nditiganĩrie maathani ma mĩromo yake;
njĩkĩrĩre ciugo cia kanua gake gũkĩra irio ciakwa cia o mũthenya.
- ¹³ “No rĩrĩ, arũgamaga arĩ o wiki; nũũ ũngĩhota kũregana nake?
Ekaga o ũrĩa ekwenda.
- ¹⁴ Ahingagia ũndũ ũrĩa anduĩrĩre,
na arĩ o na mĩbango mĩingĩ ta ĩyo anjigĩire.
- ¹⁵ Kĩu nĩkĩo gītũmĩte nyiitwo nĩ kĩmako ndĩ mbere yake;
ndeciiria maũndũ macio mothe-rĩ, ngamwĩtigĩra.
- ¹⁶ Mũrungu nĩatũmĩte ngoro yakwa yũrwo nĩ hinya;
ũcio Mwene-Hinya-Wothe nĩatũmĩte nyiitwo nĩ guoya.
- ¹⁷ No rĩrĩ, ndikirĩtio nĩ nduma,
ĩ nduma ĩyo ndumanu ĩhumbĩrĩte ũthiũ wakwa.

24

- ¹ “Nĩ kĩĩ kĩgiragia Mwene-Hinya-Wothe araarĩrie mahinda
ma ciira?
Nĩ kĩĩ gītũmaga arĩa mamũũĩ meterere mĩthenya ta
ĩyo o tũhũ?
- ² Kũrĩ andũ meeheragia mahiga ma mũhaka,
na makarĩithia ndũũru cia mahiũ iria maiĩte.
- ³ Moyaga ndigiri ya mwana wa ngoriai,
na magakuua ndegwa ya mūtumia wa ndigwa ĩtuĩke
ya kũrũgamĩrĩra thĩrĩ wao.
- ⁴ Nĩ meeheragia andũ arĩa abatari njĩra-inĩ,
na makahatĩrĩria athĩĩni othe a bũrũri magatũma
mathĩĩ makehithe.
- ⁵ O ta njagĩ cia werũ,
nogu andũ arĩa athĩĩni marokagĩra wĩra wa kũhaara
kĩndũ gĩa kũrĩa;
kũu bũrũri ũrĩa ũtagĩaga kĩndũ nĩkuo marutaga irio
cia kũhe ciana ciao.
- ⁶ Monganagia ngaragatha mĩgũnda-inĩ,
na makahaara matigari mĩgũnda ya mĩthabibũ ya
arĩa aaganu.
- ⁷ Maraaraga njaga nĩ kwaga ngu;
matirĩ kĩndũ gĩa kwĩhumbĩra rĩrĩa kwagĩa heho.
- ⁸ Maconjoragio nĩ mbura ya irĩma-inĩ,
nao makenyiitĩrĩra mahiga nĩ ũndũ wa kwaga ha
kwĩyũa.
- ⁹ Mahuragia mwana wa ngoriai kuuma nyondo-inĩ;
nako gakenge ka mũthĩĩni gatahagwo nĩ ũndũ wa
thĩrĩ.
- ¹⁰ Mathiiaga njaga nĩ kwaga ngu;
makuuaga itĩĩa cia ngano, no magatigwo marĩ o
ahũtu.
- ¹¹ Mahihagĩra ndamaiyũ mĩtaro-inĩ;

nño makinyangaga ihihĩro cia ndibei o magĩkuaga nĩ nyoota.

- 12 Mũcaayo wa arĩa marakua nĩũraiguuo ũkiuma itũũra inene,
nayo mĩoyo ya arĩa agurarie no gũkaya ĩrakaya ĩkĩenda ũteithio.

No Ngai gũtirĩ mũndũ aratuĩra ciira nĩ ũndũ wa gwĩka ũũru.

- 13 “Nĩ kũrĩ andũ arĩa mareganaga na ũtheri,
na matiũũ njĩra ciaguo,
o na kana magaikara tũcĩra-inĩ twaguo.

- 14 Hĩndĩ ĩrĩa gwatuka-rĩ,
mũũragani ookagĩra akooraga athĩĩni na abatari;
ningĩ ũtukũ agatuĩka ta mũici.

- 15 Riitho rĩa gĩtharia rĩetagĩrĩra kũgĩe mairia;
kĩĩraga atĩrĩ, ‘Gũtirĩ riitho o na rĩmwe rĩngĩnyona,’
na gĩgaikara kĩĩhithĩte ũthiũ.

- 16 Rĩrĩa kũrĩ nduma-rĩ, nĩguo andũ matuaga nyũmba,
no mũthenya magatinda mehingĩire;
matiendaga ũndũ wa ũtheri.

- 17 Nĩgũkorwo andũ acio othe-rĩ, nduma ĩrĩa ndumanu nĩyo
rũciinĩ rwao;
magĩaga ũrata na imakania cia nduma.

- 18 “No rĩrĩ, o nĩ mũhũũyũ ũrĩa ũrerete igũrũ rĩa maaĩ;
igai rĩao bũrũri-inĩ nĩ irume,
na nĩ ũndũ ũcio gũtirĩ mũndũ ũthiiaga mĩgũnda-inĩ
ya mĩthabibũ.

- 19 O ta ũrĩa riũa na ũrugarĩ iniinaga maaĩ ma tharunji-rĩ,
ũguo noguo mbĩrĩra ĩhuragia arĩa mehĩtie.

- 20 Nayo nda ĩrĩa yamaciarire ĩkariganĩrwo nño,
igunyũ nacio ikamarĩa;
andũ arĩa aaganu maticookaga kũririkanwo,

- no moinangagwo ta mūtĩ.
- ²¹ Marĩaga indo cia mūtumia thaata na ũrĩa ũtarĩ kaana,
na matiiguagĩra mūtumia wa ndigwa tha.
- ²² No Ngai, nĩ ũndũ wa ũhoti wake, nĩakururagia arĩa marĩ
hinya;
o na mangĩhaanda wega-rĩ, matirĩ na mwĩhoko atĩ
nĩmagatũũra muoyo.
- ²³ We no ametikĩrie maikare mahurũkĩte makĩĩguaga ta
matarĩ na ũgwati,
no maitho make nĩmacũthagĩrĩria njĩra ciao.
- ²⁴ Nĩgũkorwo matũũgagĩrio o kahinda kanini, magacooka
makeehera;
maikũrũkagio na magakua o ta andũ arĩa angĩ othe;
makeeheragio o ta igira cia ngano.
- ²⁵ “Akorwo ũguo tiguu gũtarĩ-rĩ, nũũ ũngĩonania atĩ
nĩndaheenania,
na agĩtue ciugo ciakwa cia tũhũ?”

25

Mĩario ya Bilidadi

- ¹ Nake Bilidadi ũrĩa Mũshuhi agĩcookia atĩrĩ:
- ² “Wathani na gwĩtigĩrwo nĩ cia Ngai;
nĩwe ũhaandaga watho kũu igũrũ o igũrũ mũno.
- ³ Mbũtũ ciake no itarĩke?
Nũũ ũtaaragĩrwo nĩ ũtheri wake?
- ⁴ Mũndũ aakĩhota atĩa gũkorwo arĩ mũthingu mbere ya
Mũrungu?
Mũndũ ũciarĩtwo nĩ mũndũ-wa-nja-rĩ, akĩhota atĩa
gũtuĩka mũtheru?
- ⁵ Angĩkorwo o na mweri ti mũcangararu,
na njata ti theru maitho-inĩ make-rĩ,
- ⁶ mũndũ na no ta kĩgunyũ, o we mũrũ wa mũndũ-rĩ,

ndakĩrĩ mũnyiihĩre mũno makĩrĩa!”

26

Mĩario ya Ayubu

- ¹ Ningĩ Ayubu agĩcookia atĩrĩ:
² “Kaĩ ũrĩ gũteithia ũrĩa ũtarĩ na ũhoti-ĩ!
Kaĩ ũrĩ kũhonokia guoko kũrĩa gũtarĩ na hinya-ĩ!
³ Kaĩ ũrĩ gũtaara mũndũ ũtarĩ na ũũgĩ-ĩ!
Na atĩrĩ, kaĩ nĩwonanĩtie ũmenyo mũnene-ĩ!
⁴ Nũũ wagũteithia kwaria ciugo icio?
Na nĩ roho waũ waria na kanua gaku?
- ⁵ “Arĩa akuũ marĩ na ruo rŭnene,
o acio marĩ rungu rwa maaĩ na kĩrĩa gĩothe gĩtũũraga
kuo.
⁶ Gĩkuũ nĩkĩguũranie mbere ya Ngai;
mwanangĩko ũikarĩte ũtarĩ mũhumbĩre.
⁷ Atambũrũkagia matu ma mwena wa gathigathini igũrũ
rĩa kũndũ gũtarĩ kĩndũ;
nayo thĩ ndarĩ kĩndũ amĩcunjurĩtie nakĩo.
⁸ Athayaga maaĩ thĩinĩ wa matu make,
no matu macio matingĩtembũrwo nĩ ũritũ wamo.
⁹ Ahumbagĩra ũthiũ wa mweri rĩrĩa waiganana,
agatambũrũkia matu make igũrũ riaguo.
¹⁰ Nĩekĩrĩte rũkiriri igũrũ rĩa maaĩ,
rũkahakania ũtheri na nduma.
¹¹ Itugĩ iria itiirĩrĩre igũrũ nĩ ithingithaga,
ikagegearaga nĩ ũndũ wa ikũũmana riake.
¹² Nĩoirugire maaĩ ma iria na ũndũ wa hinya wake;
na nĩ ũndũ wa ũũgĩ wake nĩatinaangirie Rahabu
tũcunjĩ.
¹³ Mĩhũmũ yake nĩyo yathakaririe igũrũ;

guoko gwake nĩ gwatheecire nyoka ĩrĩa ĩnyororokaga
na ihenya.

- ¹⁴ Atĩrĩ, ĩno no mĩthia ya mawĩra make;
kaĩ no kamũheehũ kanini tũiguaga ka ũhoro wake-ĩ!
Nũũ ũngĩgĩtaũkĩrwo nĩ marurumĩ ma ũhoti wake?”

27

¹ Nake Ayubu agĩthiĩ na mbere na mĩario yake, akiuga
atĩrĩ:

- ² “Ti-itherũ o ta ũrĩa Mũrungu atũũraga muoyo, o we
ũnyimĩte kĩhooto,
ũcio Mwene-Hinya-Wothe, ũrĩa ũtũmĩte ngĩe na
ũrũrũ ngoro-inĩ-rĩ,

³ hĩndĩ ĩrĩa yothe niĩ ngũtũũra muoyo,
nayo mĩhũmũ ya Ngai ĩrĩ maniũrũ-inĩ makwa,

⁴ mĩromo yakwa ndĩkaaria maũndũ ma waganu,
na rũrĩmĩ rwakwa rũtikaaria maheeni.

⁵ Niĩ ndigetĩkĩra atĩ nĩ inyuĩ mũrĩ na kĩhooto;
nginya rĩrĩa ngaakua, ndigakaana ũkindĩrĩku wakwa.

⁶ Nĩngũtũũria ũthingu wakwa na ndikaũreka;
thamiri yakwa ndĩkanjiirithia rĩrĩa rĩothe ngũtũũra
muoyo.

⁷ “Thũ ciakwa irogĩtuĩka ta arĩa aaganu,
arĩa marĩ muku na niĩ marotuĩka ta arĩa matarĩ
kĩhooto!

⁸ Tondũ-rĩ, kĩrĩgĩrĩro kĩa ũrĩa ũtarĩ mwĩtigĩri Ngai gĩkĩrĩ
kĩrĩkũ akua,
hĩndĩ ĩrĩa Ngai ooya muoyo wake?

⁹ Mũrungu nĩakĩiguaga gũkaya gwake
rĩrĩa akorwo nĩ mĩnyamaro?

¹⁰ Nĩakenagĩra ũcio Mwene-Hinya-Wothe?
Nĩakayagĩra Ngai mahinda mothe?

- 11 “Nĩngũmũruta ũhoro wĩgĩ ũhoti wa Mũrungu;
ndikũhitha njĩra cia Mwene-Hinya-Wothe.
- 12 Inyuothe nĩmwĩoneire maũndũ macio.
Ĩkĩrĩ yakĩ mĩario ĩno ĩtarĩ kĩene?
- 13 “Ũũ nĩguo Mũrungu aathagĩrĩria arĩa aaganu,
na nĩrĩo igai rĩrĩa mũndũ ũrĩa ũtarĩ tha aamũkagĩra
kuuma kũrĩ Mwene-Hinya-Wothe:
- 14 O na ciana ciake ciaingĩha atĩa, ciathĩrĩrio rūhiũ rwa
njora;
rũciaro rwake rūtikoona irio cia kũrũigana.
- 15 Mũthiro nĩguo ũkaaninũkia arĩa agaatika thuutha
wake,
na atumia ao a ndigwa matikamarĩrĩa.
- 16 O na angĩonganĩrĩria betha ta rũkũngũ,
na agĩe na nguo nyingĩ ta hĩba cia rĩũmba,
- 17 kĩrĩa egũcookanĩrĩria gĩkehumbwo nĩ ũrĩa mũthingu,
na arĩa matarĩ mahĩtia nĩo makaagayana betha yake.
- 18 Nyũmba ĩrĩa aakaga no ta nyũmba ya kĩihuruta,
ningĩ no ta gĩthũnũ gĩakĩtwo nĩ mũrangĩri.
- 19 Agaakoma arĩ mūtongu, no ndagacooka gwĩka ũguo
rĩngĩ;
akaahingũra maitho akore gũtirĩ kĩndũ arĩ nakĩo.
- 20 Imakania imũkoragĩrĩa ta mũiyũro wa maaĩ;
kihuhũkanio gĩkaamũhuria ũtukũ.
- 21 Rũhuho rwa mwena wa Irathĩro rūmuoyaga akabuĩria;
rũmweheragia kũrĩa atũũraga.
- 22 Rũmũhurutaga rutarĩ na tha
o rĩrĩa aroorĩra hinya waruo.
- 23 Rũhũũraga hĩ rũkamũkenerera,
na rũkagamba ta nyoka rũkamũruta kũrĩa atũũraga.”

28

- ¹ “Nĩ kũrĩ handũ harĩa betha yenjagwo
o na nĩ harĩ handũ harĩa thahabu ñtheragĩrio.
- ² Kĩgera kĩrutagwo kuuma tĩĩri-inĩ,
nakĩo gĩcango kĩrutagwo mahiga-inĩ gĩgatwekio.
- ³ Mũndũ nĩkũniina aniinaga nduma;
acaragia mahiga macio nginya kũrĩa kũriku mũno,
o kũu nduma ñrĩ ndumanu mũno.
- ⁴ Mũndũ atũrĩkagia irima thĩ kũraya na kũrĩa andũ
matũũraga,
agakinya kũndũ kũrĩa mũndũ aariganĩirwo nĩgũthi-
iaga;
kũu kũraihanĩrĩirie na andũ nĩkuo acunjuuraga
akĩereeraga.*
- ⁵ Thĩ nĩkuo kuumaga irio,
no na kũu thĩĩnĩ mũhuro kũgarũrũkĩte gũkahaana ta
gũcinĩtwo na mwaki;
- ⁶ mahiga-inĩ ma thĩ nĩkuo kuumaga yakuti ñrĩa ya bururu,
na mũthanga wayo ũkoragwo na ngũmba cia tha-
habu.
- ⁷ Gũtirĩ nyoni ndĩa-nyama yũĩ gacĩra kau kahithe,
na gaturĩ konwo nĩ riitho rĩa hũngũ.
- ⁸ Nyamũ iria ciĩtĩĩaga itirĩ ciagathiĩra,
o na gũtirĩ mũrũũthi ũkageragĩra.
- ⁹ Guoko kwa mũndũ gũtharĩkagĩra gũkanyĩita ihiga rĩa
nyaigĩ,
na gũkaguũria itina cia irĩma.
- ¹⁰ Enjaga mungu ũgatũrĩkia rwaro rwa ihiga;
maitho make makĩonaga igĩĩna ciaruo ciothe.
- ¹¹ Ethaga itwe cia njũũĩ,
na indo iria hithe agaciumĩria ũtheri-inĩ.

* 28:4 Enji a marima magĩcaria tũhiga twa goro maikaragĩra itĩ ciacunju-
uragio na mikanda.

- 12 “No ũũgĩ-rĩ, ũngĩoneka kũ?
Ũmenyo ũtũũraga kũ?
- 13 Mũndũ ndangĩmenya thogora wa ũũgĩ;
ndũngĩoneka bũrũri wa arĩa marĩ muoyo.
- 14 Kũrĩa kũriku mũno kuugaga atĩrĩ, ‘Ndũrĩ thĩinĩ wakwa’;
narĩo iria rĩkoiga atĩrĩ, ‘Ndũrĩ gũkũ gwakwa.’
- 15 Ndũngĩgũrĩka na thahabu ĩrĩa therie mũno,
kana thogora wago ũthimwo na betha.
- 16 Ndũngĩgũrĩka na thahabu ya Ofiri,
kana ũgũrĩke na onigithi ĩrĩa ĩrĩ goro mũno,
o na kana yakuti ĩrĩa ya bururu.
- 17 Thahabu kana icicio-rĩ, itingĩhota kũgerekanio nago;
o na kana ũkũũranio na mathaga ma thahabu.
- 18 Maricani kana ngenyekenyi iria cia goro itiangĩrĩire
kũgwetanio nago;
thogora wa ũũgĩ ũkĩrĩte wa ruru ĩrĩa ndune.
- 19 Yakuti ya Kushi ndĩngĩigananio nago;
o na ndũngĩgũrĩka na thahabu ĩrĩa therie mũno.
- 20 “Hakĩrĩ ũguo-rĩ, ũũgĩ ũngĩkiuma nakũ?
Ũmenyo ũtũũraga kũ?
- 21 Nĩmũhithe kũrĩ maitho ma ciũmbe ciothe iria itũũraga
muoyo,
ũkahithwo o na nyoni cia rĩera-inĩ.
- 22 Mwanangĩko na gĩkuũ ciugaga atĩrĩ,
‘No mũhuhu wago ũkinyĩte matũ-inĩ maitũ.’
- 23 Ngai nĩooĩ njĩra ya gũthĩĩ kũrĩa ũrĩ,
na nowe wiki ũũĩ kũrĩa ũtũũraga,
- 24 nĩgũkorwo nĩonaga mũthia wa thĩ,
na nĩonaga maũndũ marĩa mothe marĩ rungu rwa
igũrũ.
- 25 Rĩrĩa aathimĩire rũhuho nditi yaruo,
o na agĩthima maaĩ-rĩ,

- ²⁶ rĩrĩa aarutĩire mbura watho ĩrũmagĩrĩre,
na agĩtemera rūheni na marurumĩ njĩra-rĩ,
²⁷ nake nĩonire ũũgĩ na akĩũthima;
aũrũmirie na akĩũthuthuuria.
²⁸ Agĩcooka akĩĩra andũ atĩrĩ,
‘Gwĩtigĩra Mwathani-rĩ, ũcio nĩguo ũũgĩ,
Nakuo gũtheemaga ũũru nĩ ũmenyo.’”

29

- ¹ Ningĩ Ayubu nĩathiire na mbere kwaria, akiuga atĩrĩ:
² “Naarĩ korwo no haane ũrĩa ndaatariĩ mĩeri ĩrĩa ya tene,
matukũ-inĩ marĩa Ngai aamenyagĩrĩra,
³ rĩrĩa tawa wake wamũrĩkaga igũrũ rĩa mūtwe wakwa,
na ũndũ wa ũtheri wake ngatuĩkanagĩria nduma-inĩ!
⁴ Korwo ndariĩ ũrĩa ndatariĩ matukũ-inĩ marĩa ndagaacĩire
biũ,
hĩndĩ ĩrĩa kuumĩrania ngoro na Ngai kwarathimaga
nyũmba yakwa,
⁵ rĩrĩa Mwene-Hinya-Wothe aarĩ hamwe na niĩ,
nacio ciana ciakwa ikandigiicĩria,
⁶ rĩrĩa gacĩra gakwa kaihũgĩtio nĩ kĩrimũ kĩa iria,
naruo rwaro rwa ihiga rũgaatherũkagĩra tũrũũ twa
maguta ma mūtamaiyũ!

⁷ “Rĩrĩa ndaathiiaga kĩhingo-inĩ kĩa itũũra inene,
na ngaikarĩra gĩtĩ gĩakwa hau kĩarahi-inĩ-rĩ,
⁸ aanake maanyonaga makeehera,
nao athuuri makarũgama,
⁹ andũ arĩa anene maatigaga kwaria,
makahumbĩra tũnua twao na moko;
¹⁰ mĩgambo ya andũ arĩa marĩ igweta ĩgakirio,
nacio nĩmĩ ciao ikanyitana na karakara.
¹¹ Ũrĩa wothe wanjiguaga ngĩaria aaragia wega igũrũ
rĩakwa,

- nao arĩa maanyonaga makangaathĩrĩria,
12 nĩ ũndũ nĩndahatũraga arĩa athĩini maakaya mateithio,
o na arĩa mataarĩ na maithe maagĩte mũndũ wa
kũmateithia.
- 13 Mũndũ agĩkua nĩandaathimaga;
nĩndatũmaga ngoro ya mĩtumia wa ndigwa ĩine.
- 14 Ndehumbaga ũthingu ta nguo;
ciira wa kihooto nĩguo warĩ nguo yakwa ya igũrũ, o
na kĩremba gĩakwa.
- 15 Nĩ nĩ ndaarĩ maitho ma arĩa atumumu,
na magũrũ ma arĩa ithua.
- 16 Ndaarĩ ithe wa arĩa abatari;
nĩndaciiragĩrĩra o na mũndũ itooĩ.
- 17 Ningĩ nĩndoinangaga magego ma arĩa aaganu,
na ngahuria arĩa maarĩ magego-inĩ mao.
- 18 “Ndeciiragia atĩrĩ, ‘Nĩĩ ngaakuĩra gwakwa nyũmba,
matukũ makwa marĩ maingĩ ta mũthanga.
- 19 Mĩri yakwa ĩgataamba ĩkinye maaĩ-inĩ,
narĩo ireera rĩkoragwo hong-e-inĩ ciakwa ũtukũ
wothe.
- 20 Riiri wakwa ũgũtũũra werũhagio thĩĩnĩ wakwa,
naguo ũta wakwa ũtũũre ũrĩ mwerũ guoko-inĩ
gwakwa.’
- 21 “Andũ maathikagĩrĩria marĩ na kĩĩrĩgĩrĩro,
meetagĩrĩra kĩrĩra gĩakwa makĩrĩte.
- 22 Ndaarĩkia kwaria-rĩ, matiacookaga kwaria;
ciugo ciakwa ciatoonyaga matũ mao kahora ihoor-
eire.
- 23 Maanjetagĩrĩra ta andũ metereire mbura,
na makanyua ciugo ciakwa o ta mbura ĩrĩa ya
kũrigĩrĩria.

- ²⁴ Ndaamathekathekagia moorĩtwo nĩ hinya makaaga
gwĩtĩkia;
ũtheri wa ũthiũ wakwa warĩ wa bata mũno kũrĩ o.
²⁵ Nĩ nĩ ndamoonagia njĩra, ngaikaraga ta ndĩ mĩnene
wao;
ndatũũraga ta mũthamaki arĩ gatagatĩ ga ita rĩake;
ningĩ ndaatariĩ ta mũndũ ũrĩa ũhooragĩria arĩa mara-
cakaya.

30

- ¹ “No rĩu-rĩ, andũ ethĩ kũngĩra nĩmaanyũrũragia,
arĩa o na itangĩendire gũturanĩra maithe mao
na ngui ciakwa cia rũũru.
² Hinya wa moko mao ũngĩang’unire nakĩ,
kuona atĩ hinya wao nĩwamehereire?
³ Nĩmathĩnikĩte nĩ ũndũ wa wagi na ng’aragu,
ũtukũ-rĩ, moorũũraga bũrũri mũng’aru,
bũrũri mwanangĩku ũkirĩte ihooru.
⁴ Maahaaraga nyeni cia mahuti ma cumbĩ kuuma ihinga-
inĩ,
na irio ciao ciarĩ mĩri ya mūtĩ wa kĩaato.
⁵ Nĩmaingatirwo kuuma kũrĩ mũingĩ,
makiugĩrĩrio ta maarĩ aici.
⁶ Nĩmahatĩrĩrio maikarage mĩkuru-inĩ ya tũrũũ tũhũu,
kũu ndwaro-inĩ cia mahiga na marima-inĩ marĩa
marĩ thĩ.
⁷ Maanagia ta nyamũ kũu ihinga-inĩ,
makahatĩkanagĩra kũu mahuti-inĩ.
⁸ Rũciaro rũtarĩ kĩene na rũtarĩ rĩitwa,
nĩ rwarutũrũrirwo ruume kũu bũrũri-inĩ.
⁹ “Na rĩu ariũ ao maraanyũrũria na rwĩmbo;
ngagĩtuĩka wa kuunagwo thimo nĩo.

- 10 Nĩmathũire na magaikaraga haraihu na nĩ;
matiitigagĩra kũndũira mata ũthiũ.
- 11 Nĩ ũndũ rĩu Ngai nĩaregeretie ũta wakwa,
na akandeehera mathĩĩna-rĩ,
matirĩ ũndũ merigagĩrĩria gwĩka marĩ harĩa ndĩ.
- 12 Mwena wakwa wa ũrĩo kũrĩ rũrĩrĩ rũratharĩkĩra;
maigagĩra magũrũ makwa mĩtego,
na magaaka ihumbu ciao cia gũũtharĩkĩra.
- 13 Maharaganagia njĩra yakwa;
mahotaga kũnyũnũha o na gũtarĩ na mũndũ ũra-
mateithia.
- 14 Mokĩte ta matoonyeire mwanya-inĩ mwariĩ;
mokĩire gatagatĩ ga kũu kwanangĩku, makaamomok-
era.
- 15 Imakania nĩcihootete;
gĩtĩio gĩakwa kĩũmbũrĩtwo ta kĩhurutĩtwo nĩ rũhuho,
naguo ũgitĩri wakwa ũkabuĩria ta itu.
- 16 “Na rĩu muoyo wakwa nĩũrathirĩrĩkĩra;
matukũ ma thĩĩna nĩmanyiitĩte.
- 17 Ũtukũ ũtheecangaga mahĩndĩ makwa;
ruo rwa gũthegeya rũtindigithagĩria.
- 18 Ngai angũnjakũnjaga ta nguo na ũndũ wa ũhoti wake
mũnene;
aanyiitaga ta kanjũ yakwa ngingo-inĩ.
- 19 Anjikĩtie ndoro-inĩ,
ngatuĩka ta rũkũngũ na ta mũhu.
- 20 “Nĩwe ndĩrakaĩra, o Wee Ngai, no ndũranjĩtika;
ndĩrarũgama, no wee no kũndora ũrandora.
- 21 Wee nĩũngarũrũkĩte ũtarĩ na tha;
ũtharĩkĩire na hinya wa guoko gwaku.
- 22 Nĩũũhurĩtie, ũkaandindĩka mbere ya rũhuho;
ũũnyugutanĩtie kĩhuhũkanio-inĩ.

- ²³ Nĩnjũũĩ nĩũkanginyia o gĩkuũ-inĩ,
ũndware kũria gwathĩrĩrwo arĩa othe marĩ muoyo.
- ²⁴ “Ti-itherũ gũtirĩ mũndũ ũũkagĩrĩra mũndũ ũthuthĩkĩte
ngoro,
hĩndĩ ĩrĩa egũkaya ateithio arĩ mĩnyamaro-inĩ.
- ²⁵ Nĩĩ-rĩ, githĩ ndianarĩrio nĩ arĩa marĩ na thĩĩna?
Githĩ ngoro yakwa ndĩanaiguĩra arĩa athĩĩni kĩahe?
- ²⁶ No rĩrĩ, rĩrĩa ndeerĩgagĩrĩra wega, ũũru ũgĩũka;
rĩrĩa ndaacaragia ũtheri-rĩ, hĩndĩ ĩyo nduma ĩgĩũka.
- ²⁷ Nda yakwa ndĩtigaga kũruruma;
matukũ ma thĩĩna nĩmanginyĩire.
- ²⁸ Thiiaga njirĩte biũ, no ti ũndũ wa kũhĩa nĩ riũa;
ngarũgama kũngano-inĩ ngakaya ndeithio.
- ²⁹ Nduĩkĩte mũrũ wa nyina na mbwe,
ngatuĩka mũthiritũ wa ndundu.
- ³⁰ Gikonde gĩakwa nĩkĩgarũrũkĩte, gĩgathita na gĩkoonũka;
mwĩrĩ wakwa ũhiũhĩte nĩ ũrugarĩ.
- ³¹ Kĩnanda gĩakwa kĩa mũgeeto kĩrutaga o mũgambo wa
gũcakaya,
naguo mũtũrirũ wakwa ũkaruta o mũgambo wa
kĩrĩro.

31

- ¹ “Nĩ nĩtwarĩĩkanĩire na maitho makwa
ndikanarore mũirĩtu ndĩmwĩrĩrĩrie.
- ² Nĩ ũndũ-rĩ, kaĩ rũgai rwa mũndũ kuuma igũrũ kwa Ngai
rũkĩrĩ kĩĩ?
Igai riake nĩ rĩrĩkũ kuuma kũrĩ ũcio Mwene-Hinya-
Wothe ũrĩ igũrũ?
- ³ Githĩ ti kwanangwo kwa arĩa aaganu,
na mũtino kũrĩ arĩa meekaga maũndũ mooru?
- ⁴ Githĩ we ndonaga njĩra ciakwa,

na agatara o ikinya o ikinya rīakwa?

⁵ “Ingīkorwo thiiaga na njīra itarī cia ma-rī,
kana kūgūrū gwakwa gūkahiūha thiī ngaheenanie-rī,

⁶ Ngai nīathime na ratiri cia kīhooto,
nake nīekūmenya atī nīi ndirī ūcuuke;

⁷ makinya makwa mangīkorwo nīmahūkīte makoima
njīra-inī,

nayo ngoro yakwa ingīkorwo nīitongoretio nī maitho
makwa,

kana moko makwa makorwo nīmathaahītio-rī,

⁸ hīndī iyo kīrīa haandīte kīrorīio nī andū angī,
nacio irio cia mīgūnda yakwa iromunywo.

⁹ “Ngoro yakwa ingīkorwo yanaheenererio nī mūdū-wa-
nja,

kana ngorwo ndanaceema mūrango-inī wa mūdū
wa itūūra,

¹⁰ hīndī iyo mūtumia wakwa arothīa ngano ya mūdū
ūngī,

na arūme angī tiga nīi marokoma nake.

¹¹ Nīgūkorwo ūndū ūcio nī ūmaramari wa thoni,
na nī rīihia rīa gūtūirwo ciira nī kīama.

¹² Tondū ūcio nī mwaki ūrīa ūcinaga nginya ūkaananga;
na nīūngīamunyīte magetha makwa mothe.

¹³ “Ingīkorwo nīnyimīte ndungata ciakwa cia arūme na cia
andū-a-nja kīhooto

rīrīa manateta nī ūndū wakwa-rī,

¹⁴ nīi ngeeka atīa rīrīa Mūrungu akaanjūkīrīa?

Ngaacookia atīa rīrīa ngeetwo ndīitetere ūhoroinī
ūcio?

¹⁵ Githī ūcio wanyūūmbire kūu nda ya maitū to we
wamoombire?

Githĩ tiwe watũthondekire tũrĩ kũu nda cia aa maitũ?

- 16 “Ingĩkorwo ndanaima athĩĩni kĩrĩa maanerirĩria,
kana ngareka maitho ma mūtũmia wa ndigwa morwo
nĩ hinya-rĩ,
- 17 ingĩkorwo ndĩĩaga irio ciakwa nyiki,
ngaaga kũgayana na ũrĩa ũtarĩ ithe-rĩ,
- 18 (no nĩ kuuma ũnini wakwa, mwana ta ũcio ndaamũr-
eraga o ta ũrĩa angĩarerirwo nĩ ithe,
na kuuma gũciarwo gwakwa ndũire ndongoragia
mūtumia wa ndigwa)
- 19 ingĩkorwo ndanoona mũndũ agĩkua nĩ ũndũ wa kwaga
nguo,
kana ngoona mũndũ mũbatari atarĩ kĩndũ gĩa
kwĩhumba,
- 20 na ngoro yake ndĩandathimire nĩ ũndũ wa kũmũigui-
thia ũrugarĩ
na guoya wa ng’onde ciakwa-rĩ,
- 21 ingĩkorwo ndanoya guoko gwakwa ngookĩrĩra mwana
ũtarĩ ithe,
nĩkũmenya atĩ no nyone wa kũndeithia kwagĩa ciira
igooti-inĩ-rĩ,
- 22 hĩndĩ iyo guoko gwakwa kũroahũkĩra kĩande-inĩ kũgwe,
kũroinĩkĩra o irũngo-inĩ.
- 23 Nĩ ũndũ nĩndetigagĩra mwanangĩko uumĩte kũrĩ
Mũrungu,
na nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra riiri wake, ndingĩekire
maũndũ ta macio.
- 24 “Ingĩkorwo nĩnjigĩte mwĩhoko wakwa harĩ thahabu,
kana ngeera thahabu ĩrĩa therie mũno atĩrĩ, ‘Wee
nĩwe ũgitĩri wakwa,’
- 25 ingĩkorwo ndanakenera ũtonga wakwa mũnene,

- kana ngakenera uumithio ũrĩa moko makwa
mecariirie-rĩ,
26 ingĩkorwo ndanarũmbũiya riũa rĩarĩte,
kana mweri ũgĩthiĩ ũcangararĩte,
27 na ngoro yakwa ĩkĩheenererio nĩcio na hitho,
kana guoko gwakwa gũgĩcikinyĩria kĩmumunyano
gĩa gũcitĩia-rĩ,
28 o na macio mangĩtuĩka mehia ma gũtuĩrwo ciira,
nĩgũkorwo ingĩtuĩkĩte mũndũ ũtarĩ mwĩhokeku harĩ
Mũrungu ũrĩa ũrĩ igũrũ.
- 29 “Ingĩkorwo ndaanakena nĩ thũ yakwa kuona mũtino,
kana ngĩmĩthekerera rĩrĩa thĩina wamĩkora,
30 no nĩ ndirĩ ndetĩkĩra kanua gakwa keehie
na ũndũ wa kũhoera muoyo wayo kĩrumi,
31 kũngĩkorwo andũ a nyũmba yakwa matĩrĩ moiga atĩrĩ,
‘Nũ ũtarĩ warĩa nyama cia Ayubu akahũuna?’
32 no gũtirĩ mũgeni wanaraara njĩra-inĩ,
nĩ ũndũ mũrango wa mũciĩ wakwa ũtũire
ũhingũrĩrwo mũgendi,
33 ingĩkorwo ndaanahitha mehia makwa, ta ũrĩa andũ
meekaga,
na ũndũ wa kũhitha mahĩtia ngoro-inĩ yakwa
34 tondũ wa gwĩtigĩra kĩrĩndĩ,
o na gwĩtigĩra kũmenwo nĩ mĩhĩrĩga
ngagĩkira ki na ndiume nja-rĩ,
- 35 (“Naarĩ korwo ndaarĩ na mũndũ wa kũnjigua!
Riũ nĩndekĩra rũũri rwa kwĩyarĩrĩria:
reke Mwene-Hinya-Wothe anjookerie ũhoro;
reke mũũthitangi andĩke marũa ma thitango yake.
36 Ti-itherũ marũa macio ingĩmaigĩrĩra kĩande,
ndĩmehumbe taarĩ thũmbĩ.

³⁷ Njooke ndīmũhe ũhoro wakwa ikinya gwa ikinya;
ndīmũkuhĩrĩrie ta ndĩ mūnene.)

³⁸ “Korwo mūgūnda wakwa wakaya, ũnjūkĩrĩre,
nayo mĩtaro yaguo yothe ĩkorwo ĩkĩrĩra maithori,

³⁹ ingĩkorwo ndanarĩa maciaro maguo iteekũrĩha,
kana ngoraga ngoro cia ene guo-rĩ,

⁴⁰ hĩndĩ ĩyo cong’e ũrokũra kuo handũ ha ngano,
na riya handũ ha cairi.”

Ndeto cia Ayubu nĩciathira.

32

Mĩario ya Elihu

¹ Nĩ ũndũ ũcio andũ acio atatũ nĩmatigire gũcookeria Ayubu, nĩ ũndũ eeyonaga arĩ mũthingu. ² No rĩrĩ, Elihu mūrũ wa Barakeli ũrĩa Mũbuzi, wa nyũmba ya Ramu, nĩarakaririo mūno nĩ Ayubu nĩ ũndũ wa gwĩtua aarĩ na kĩhooto gũkĩra Ngai. ³ Ningĩ nĩarakarĩtio nĩ arata acio atatũ tondũ nĩmagĩte ũndũ mangĩcookeria Ayubu, o na gũtuĩka nĩmamũtuĩrĩire ciira. ⁴ Na rĩrĩ, Elihu aambĩte gweterera acio angĩ maarie atanaaria na Ayubu, tondũ o maarĩ akūrũ kũmũkĩra. ⁵ No rĩrĩa onire atĩ andũ acio atatũ matiarĩ na ũndũ ũngĩ wa kuuga-rĩ, agĩakanwo nĩ marakara.

⁶ Nĩ ũndũ ũcio Elihu, mūrũ wa Barakeli ũcio Mũbuzi, akiuga atĩrĩ:

“Nĩ ndĩ na mĩaka mĩnini,
na inyuĩ mūrĩ akūrũ;

nĩkĩo ngwĩtigagĩra,

ngaaga ũmĩrĩru wa kũmwĩra ũrĩa njũũ.

⁷ Ndeciiragia atĩrĩ, ‘Ũkūrũ nĩwaagĩrĩire warie;
ũingĩ wa mĩaka nĩwaagĩrĩire kũrutana ũũgĩ.’

⁸ No nĩ roho ũrĩa ũrĩ thĩinĩ wa mũndũ,

o yo mīhūmū ya Mwene-Hinya-Wothe, ūheaga
mūndū ūmenyo.

⁹ To arīa akūrū oiki oogī,
na to arīa akūrū mamenyaga ūrīa kwagīrīire.

¹⁰ “Nī ūndū ūcio nguuga atīrī, ‘Thikīrīriai;
o na nī nīngūmwīra ūrīa njūūī.’

¹¹ Nīngwetereire rīrīa mūkwaragia,
ndathikīrīria ihooto cianyu;

rīrīa mūgūcaragia ciugo-rī,
¹² nīngūmūtegeire matū biū.

No gūtīrī o na ūmwe wanyu wonanirie mahītia ma Ayubu;
gūtīrī o na ūmwe wanyu ūmūcookeirie mīario yake.

¹³ Tigai kuuga atīrī, ‘Nītūgīite na ūūgī;
rekei Mūrungu amūkararie, no ti mūndū.’

¹⁴ No rīrī, Ayubu ti nī ekwerekeirie ciugo ciake,
na nī ndikūmūcookeria kūringana na mīario yanyu.

¹⁵ “Nīmamakīte, na matīrī na ūndū ūngī mangiuga;
nīmarīgītītwo nī atīa mangiuga.

¹⁶ no nginya njeterere, nī ūndū rīu nīmakīrīte,
tondū atī rīu marūgamīte hau matarī na macookio?

¹⁷ O na nī nīngwaria;
o na nī nīnguuga ūrīa njūūī.

¹⁸ Nīgūkorwo njiyūrītītwo nī ciugo,
naguo roho ūrīa ūrī thīinī wakwa nīūrandindīkīrīria;

¹⁹ thīinī wakwa haana ta ndibei īrī cuba ngunīke,
ngahaana ta mondo njerū ya ndibei īkirie gūtuthūka.

²⁰ no nginya njarie hūūcūke,
no nginya ndumūre mīromo yakwa njookie ūhoro.

²¹ Ndigūtīrīra mūndū o na ū māūthī,
kana ngaathīrīrie mūndū o na ūrīkū tūhū;

²² nī ūndū korwo ndī mwara na kūgaathīrīria,

Mũnyũũmbi no anjeherie narua.

33

- ¹ “No rĩu Ayubu-rĩ, thikĩrĩria ciugo ciakwa;
tega matũ ũigue ũrĩa wotho nguuga.
- ² Ndĩ hakuhĩ gũtumũra kanua gakwa;
ciugo ciakwa irĩ o rũrĩmĩ-inĩ rwakwa.
- ³ Ciugo ciakwa ciumĩte ngoro nũngĩrĩru;
mĩromo yakwa yaragia ĩtarĩ na ũhinga.
- ⁴ Roho wa Mũrungu nĩwe ũnyũmbite;
mĩhũmũ ya Mwene-Hinya-Wothe nĩyo ĩheaga
muoyo.
- ⁵ Nawe njookeria, akorwo nĩũkũhota;
wĩhaarĩrie ũũng’ethere.
- ⁶ Nĩ haana o tawe maitho-inĩ ma Mũrungu;
o na nĩ ndombirwo na rĩũmba.
- ⁷ Kwĩndigĩra gũtigakũmakie,
kana guoko gwakwa gũkũritũhĩre.
- ⁸ “No rĩrĩ, nĩuugĩte ngĩiguaga,
ngaigua ciugo icio ũkiuga atĩ,
- ⁹ ‘Ndĩ mũtheru na ndirĩ na mehia;
ndiĩkĩte ũũru, na ndirĩ na mahĩtia.
- ¹⁰ No Ngai nĩanyonete na mahĩtia;
anduĩte thũ yake.
- ¹¹ Nĩanjohaga magũrũ na mĩnyororo;
arangagĩra njĩra ciakwa ciothe.’
- ¹² “No ngũkwĩra atĩrĩ, ũhoro-inĩ ũyũ wee ndũrĩ na kĩhoto,
nĩgũkorwo Ngai nĩ mũnene gũkĩra mũndũ.
- ¹³ Ũramũtetia nĩkĩ,
atĩ ndacookagia kiugo kĩa mũndũ o na kĩmwe?
- ¹⁴ Nĩgũkorwo Mũrungu nĩaaragia,

- rĩmwe na njĩra ĩmwe, na rĩngĩ akaaria na njĩra ĩngĩ,
o na gũtuĩka mũndũ no aage gũkũũrana.
- 15 Rĩmwe akaaragia kĩroto-inĩ na kĩoneki-inĩ gĩa ũtukũ,
rĩrĩa andũ mahĩtĩtwo nĩ toro mũnene marĩ ũrĩrĩ,
- 16 no amaarĩrie matũ-inĩ mao,
na amamakie nĩguo amakaanie,
- 17 nĩguo agarũre mũndũ atige kũhĩtia,
na atigane na mwĩtĩio,
- 18 nĩguo agitĩre roho wake kuuma gĩkuũ-inĩ,
na agitĩre muoyo wake ndũkaniinwo na rūhiũ rwa
njora.
- 19 Nĩngĩ mũndũ no arũithio na gũkomio ũrĩrĩ wa ruo,
akorwo na thĩĩna wa mahĩndĩ ũtathiraga,
- 20 o nginya ngoro yake ĩgathũũra irio,
na roho wake ũgathũũra irio iria njega mũno.
- 21 Nyama cia mwĩrĩ wake ihĩnjaga igathirĩrĩkĩra,
na mahĩndĩ make marĩa mataroonekaga makoimĩra.
- 22 Roho wake ũgakuĩrĩria mbĩrĩra,
na muoyo wake ũgakuĩrĩria arĩa mareehage gĩkuũ.
- 23 “No rĩrĩ, angĩkorwo harĩ na mũraika mwena wake arĩ
mũiguithania,
ũmwe harĩ ngiri, wa kwĩra mũndũ ũndũ ũrĩa
ũmwagĩrĩire,
- 24 nake amũkinyĩrie wega wake na oige atĩrĩ,
‘Mũhonokie ndagatuĩke wa gũikũrũka mbĩrĩra-inĩ;
nĩnyonete gĩa kũmũkũũra nakĩo,’
- 25 hĩndĩ ĩyo nyama cia mwĩrĩ wake igeethĩha ta cia mwana;
igaacooka ta ũrĩa ciarĩ matukũ-inĩ ma wĩthĩ wake.
- 26 Ahooyaga Ngai ageekwo wega nĩwe,
oonaga ũthiũ wa Ngai akaanĩrĩra nĩ gũkena;
agacookio ũthingu-inĩ wake nĩ Ngai.
- 27 Nake agacooka agathiĩ kũrĩ andũ akameera atĩrĩ,

‘Nĩndehirie, na ngĩogomia ũndũ ũrĩa warĩ wa ma,
no ndiigana kũherithio ũrĩa ndaagĩrĩrwo
nĩkũherithio.

²⁸ Nĩakũũrire roho wakwa ndũkaharũrũkio mbĩrĩra,
na nĩ ngĩtũũra ngenagĩra ũtheri ũcio.’

²⁹ “Mũrungu nĩekaga mũndũ maũndũ macio mothe,
maita meerĩ o na kana matatũ,

³⁰ nĩguo agarũre roho wake ndũkaharũrũkio mbĩrĩra,
nĩgeetha ũtheri ũcio wa muoyo ũmũtherere.

³¹ “Atĩrĩrĩ Ayubu, tega matũ na ũũthikĩrĩrie;
kira ki na nĩ njarie.

³² Wakorwo ũrĩ na ũndũ wa kuuga-rĩ, njĩra;
aria, nĩgũkorwo ingĩenda woneke ndwĩhĩtie.

³³ No akorwo ti ũguo-rĩ, wee gĩthikĩrĩrie;
kira ki, na nĩngũkũruta ũũgĩ.”

34

¹ Ningĩ Elihu akiuga atĩrĩ:

² “Iguai ciugo ciakwa, inyuĩ andũ aya oogĩ;
thikĩrĩriai, inyuĩ amenyi a maũndũ.

³ Nĩgũkorwo gũtũ gũthuuranagia ciugo
o ta ũrĩa rũrĩmĩ rũcamaga irio.

⁴ Nĩtwĩkũũranĩrei ithuĩ ene ũndũ ũrĩa wagĩrĩire;
nĩtwĩrute tũrĩ hamwe ũndũ ũrĩa mwega.

⁵ “Ayubu aroiga atĩrĩ, ‘Nĩ ndĩhĩtĩtie,
no Mũrungu nĩanjagithĩtie kĩhoo to gĩakwa.

⁶ O na gũtuĩka ndĩraria ũrĩa kũrĩ,
ndĩratuu mũheenania;
o na gũtuĩka ndirĩ na mahĩtia,
mũguĩ wake ũngurarĩtie kĩronda gĩtangĩhona.’

⁷ Nĩ mũndũ ũrĩkũ ũhaana ta Ayubu,

mündũ ũnyuuaga kĩnyũrũri taarĩ maaĩ aranyua?

⁸ Atwaranaga na andũ arĩa mekaga ũũru;

agĩaga thiritũ na andũ arĩa aaganu.

⁹ Nĩgũkorwo oigaga atĩrĩ, ‘Gũtirĩ uumithio mündũ onaga
rĩrĩa arageria gũkenia Ngai.’

¹⁰ “Nĩ ũndũ ũcio gũthikĩrĩriei, inyuĩ andũ aya mũrĩ na
ũtaũku.

Ūhoru wa kwĩhia ũroaga kuoneka harĩ Mũrungu,

Mwene-Hinya-Wothe aroaga gwĩka ũũru.

¹¹ Arĩhaga mündũ kũringana na ũrĩa ekĩte;

akamũrehere o kĩrĩa kĩringaine na mĩthĩire yake.

¹² Gũtingĩhoteka atĩ Mũrungu no eeke mahĩtia,

atĩ ũrĩa Mwene-Hinya-Wothe no ogomie kĩhooto.

¹³ Nũũ wamũtuire mũrori wa thĩ?

Nũũ wamũtuire mũrũgamĩrĩri wa thĩ yothe?

¹⁴ Korwo aagĩa na muoroto

wa kweheria roho wake na mĩhũmũ-rĩ,

¹⁵ andũ othe mangĩthiranĩra hamwe,

nake mündũ acooke rũkũngũ-inĩ.

¹⁶ “Akorwo ũrĩ mündũ ũrĩ na ũtaũku-rĩ, igua ũhoru ũyũ;

thikĩrĩria ũrĩa nguuga.

¹⁷ Mündũ ũthũire kĩhooto-rĩ, no ahote gwathana?

Ūrĩa ũrĩ kĩhooto, o Ūcio kĩhoti-rĩ, no ũmũtue
mwĩhia?

¹⁸ Githĩ ti we wĩraga athamaki atĩrĩ, ‘Inyuĩ mũtirĩ kĩene,’

na akeera arĩa marĩ igweta atĩrĩ, ‘Inyuĩ mũrĩ aaganu,’

¹⁹ o ũcio ũtatĩagĩra anene maũthĩ,

na ndendaga arĩa atongu gũkĩra arĩa athĩni,

nĩgũkorwo othe nĩ wĩra wa moko make?

²⁰ Makuuaga o rĩmwe, o ũtukũ gatagatĩ;

andũ mainainaga magakua;

arĩa marĩ hinya meeheragio matahutĩtio nĩ guoko
kwa mũndũ.

21 “Maitho make maikaraga macũthĩrĩrie mĩthĩire ya
andũ;
nĩonaga mĩthĩire yao yothe.

22 Gũtirĩ handũ harĩ nduma, kana handũ harĩ kĩruru
kĩnene,
hangĩhithwo nĩ arĩa meekaga ũũru.

23 Mũrungu ndabatairio nĩgũthuthuuria ndeto cia andũ
makĩria,
atĩ nĩguo moke mbere yake maciirithio.

24 Ahehenjaga arĩa marĩ ũhoti atekũũria mũndũ
na akarũgamia andũ angĩ ithenya rĩao.

25 Tondũ we nĩamenyaga maũndũ marĩa meekaga,
amang’aũranagia ũtukũ magathuthĩka.

26 Amaherithagĩria waganu wao
makĩonagwo nĩ mũndũ o wotho,

27 tondũ nĩmagarũrũkire magĩtiga kũmũrũmĩrĩra,
na matirũmbũyagia njĩra yake o na ĩrĩkũ.

28 Nĩmatũmire kĩrĩro kĩa arĩa athĩini gĩkinye hau mbere
yake,
nĩ ũndũ ũcio akĩigua kĩrĩro kĩa arĩa abatari.

29 No rĩrĩ, angĩikara akirĩte-rĩ, nũũ ũngĩmũtua muhĩtia?
Angĩhitha ũthiũ wake-rĩ, nũũ ũngĩmuona?

Nowe arĩ igũrũ rĩa mũndũ na igũrũ rĩa rũrĩrĩ o ũndũ
ũmwe,

30 nĩguo agirie mũndũ ũtarĩ na ũngai gwathana,
amũgirie kũigĩra kĩrĩndĩ mĩtego.

31 “Korwo mũndũ no ere Mũrungu atĩrĩ,
‘Nĩnjĩhĩtie no ndikehia rĩngĩ.

32 Nduta menye ũrĩa itarahota kuona;

ingĩkorwo nĩnjĩkĩte ũũru-rĩ, ndigacooka gwĩka ũguo rĩngĩ.’

³³ Ngai-rĩ, no agĩkũrĩhe kũringana na ũrĩa wee ũkwenda rĩrĩa ũregete kwĩrira?

No nginya we ũtue itua, no ti nĩĩ;
nĩ ũndũ ũcio kĩnjĩre ũrĩa ũũĩ.

³⁴ “Andũ arĩa marĩ na ũtaũku maroiga atĩrĩ,
nao andũ acio oogĩ maiguĩte ngĩaria manjĩrĩte atĩrĩ,

³⁵ ‘Ayubu aaragia atarĩ na ũmenyo;
ciugo ciake nĩciagĩte ũũgĩ.’

³⁶ Hĩ, naarĩ korwo Ayubu aagerio nginya mũthia,
nĩ ũndũ macookio make nĩ ta ma mũndũ mwaganu!

³⁷ Nĩongereire ũremi harĩ mehia make;
atũhũuragĩra hĩ cia kĩnyũrũri,
na akaingĩhia ciugo ciake cia gũũkĩrĩra Mũrungu.”

35

Mĩario ya Elihu

¹ Ningĩ Elihu akiuga atĩrĩ:

² “Nĩũgwĩciiria ũhoru ũyũ nĩ wa kĩhotoo?
Ũroiga atĩrĩ, ‘Mũrungu nĩekũnjarĩrĩria atue
ndiĩhitie.’

³ No rĩrĩ, wee no ũramũũria atĩrĩ, ‘Kũrĩ na uumithio ũrĩkũ
harĩ nĩĩ,
na ngũgunĩka nakĩ ndaaga kwĩhia?’

⁴ “No nyende gũgũcookeria ũhoru,
wee hamwe na arata aku.

⁵ Ta rora igũrũ wone;
ta cũthĩrĩria matu macio marĩ igũrũ rĩaku kũraya
mũno.

⁶ Ũngĩhia-rĩ, ũndũ ũcio ũngĩhutia Ngai atĩa?

Mehia maku mangĩingĩha mũno-rĩ, ũndũ ũcio
ũngĩmwĩka atĩa?

⁷ Ũngĩkorwo ũrĩ mũthingu-rĩ, ũngĩmũhe kīĩ,
kana nĩ kīĩ aamũkagĩra kuuma guoko-inĩ gwaku?

⁸ Waganu waku ũhutagia o mũndũ tawe,
na ũthingu waku ũkahutia o ciana cia andũ.

⁹ “Andũ makayaga nĩ icooki rĩa kūhinyĩrĩrio;
mathaithanaga mateithũrwo guoko-inĩ kwa ũcio ũrĩ
hinya mũingĩ.

¹⁰ No gũtirĩ mũndũ uugaga atĩrĩ, ‘Ngai ũrĩa wanyũũmbire
arĩ ha,
ũrĩa ũheaga mũndũ nyĩmbo ũtukũ,

¹¹ ũrĩa ũtũrutaga maũndũ gũkĩra ũrĩa arutaga nyamũ cia
werũ-inĩ,
o na agatũhe ũũgĩ gũkĩra nyoni cia rĩera-inĩ?’

¹² Ndacookagia rĩrĩa andũ maakaya
nĩ ũndũ wa mwĩtũũgĩrio wa andũ arĩa aaganu.

¹³ Ti-itherũ, Mũrungu ndathikagĩrĩria mathaithana mao
ma tũhũ;
ũcio Mwene-Hinya-Wothe ndarũmbũyagia math-
aithana macio.

¹⁴ Githĩ ndakaaga gũthikĩrĩria mũno makĩria
rĩrĩa ũkuuga atĩ ndũramuona,

na atĩ ciira waku ũrĩ mbere yake,
na no nginya ũmweterere,

¹⁵ na makĩria ma ũguo ũkoiga atĩ marakara make mati-
herithanagia
na ndarũmbũyagia waganu o na hanini!

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio Ayubu atumũrĩte kanua gake akaaria
ũhoru wa tũhũ;
nĩarĩtie ndeto nyingĩ atarĩ na ũmenyo.”

36

- ¹ Elihu agĩthiĩ na mbere kwaria, akiuga atĩrĩ:
² “Ngirĩrĩria hanini, na nĩngũkuonia
atĩ harĩ maũndũ mangĩ mangiugwo ma gũciirĩrĩa
Ngai.
³ Ũmenyo wakwa ndiũrutĩte kũraihi;
nĩ ngũtũũgĩria kĩhooto kĩa ũcio Mũnyũũmbi.
⁴ Menya wega atĩ ndeto ciakwa ti cia maheeni;
ũyũ mũrĩ nake arĩ na ũmenyo mũkinyanĩru.

⁵ “Mũrungu nĩwe mwene hinya, no ndairaga andũ;
we nĩ mwene hinya, na nĩarũmagia muoroto wake.
⁶ Ndatũũragia arĩa aaganu muoyo,
no nĩaheaga arĩa anyariire kĩhooto kĩa.
⁷ Ndeheragia maitho make harĩ arĩa athingu;
amaikaragĩria gĩtĩ kĩa ũnene hamwe na athamaki,
na akamatũũgĩria nginya tene.
⁸ No rĩrĩ, andũ mangĩkorwo mohetwo na mĩnyororo,
makanyiitio na mĩhĩndo ya mĩnyamaro,
⁹ we nĩameeraga ũrĩa mekĩte,
atĩ mehĩtie na ũtũrĩka.
¹⁰ We nĩatũmaga mathikĩrĩrie ũtaaro,
na akamaatha merire ũũru wao.
¹¹ Mangĩmwathĩkĩra na mamũtungatĩre,
megũtũũra matukũ mao marĩa matigaru magaacĩire,
na mĩaka yao o maiganĩire.
¹² No mangĩaga kũigua,
nĩmakaniinwo na rūhiũ rwa njora,
na makue matarĩ na ũmenyo.

¹³ “Arĩa matarĩ na Ngai ngoro-inĩ meiigagĩra marakara;
o na rĩrĩa aramooha na mĩnyororo, matikayaga
mateithio.
¹⁴ Makuuaga marĩ ethĩ,

- magakua hamwe na arūme arĩa maraya ma mahooero-inĩ.
- 15 No arĩa mathĩĩnikaga, nĩamakũũraga kuuma thĩĩna-inĩ wao;
nĩamaragĩria marĩ mĩnyamaro-inĩ.
- 16 “We-rĩ, nĩarakũguucĩrĩria uume magego-inĩ ma mĩnyamaro,
agũtware handũ haariĩ hatarĩ na ũkunderu,
na agũtware akũhurũkie metha-inĩ yaku iiyũrite irio irĩa njega.
- 17 No rĩu-rĩ, ũtitikithĩtio ituĩro rĩrĩa rĩagĩrĩire arĩa aaganu;
ituĩro rĩa ciira na kĩhotoo nĩcigũkumbatĩte.
- 18 Wĩmenyerere mũndũ o na ũrĩkũ ndakanakũheenererie na ũtonga;
ndũgetikĩrie ihaki inene rĩkũhĩtithie njĩra.
- 19 ũtonga waku o na kana kĩyo gĩaku kĩnene-rĩ,
no ikũnyiitĩrĩre nĩguo ndũgatoonye mĩnyamaro-inĩ?
- 20 Tiga kwĩrĩrĩria ũtukũ,
nĩguo ũguucũrũrie andũ kuuma kwao mĩcĩ.
- 21 Wĩmenyerere ndũkeerekere ũũru-inĩ,
tondũ ũkuoneka taarĩ guo wendete gũkĩra gũthĩĩnika.
- 22 “Mũrungu nĩatũgĩrĩtio nĩ ũndũ wa ũhoti wake.
Nũũ mũrutani take?
- 23 Nũũ ũmwathĩrĩire njĩra ciake,
kana akamwĩra atĩrĩ, ‘Wee nĩwĩkĩte ũũru?’
- 24 Ririkanaga gwĩkĩrĩra wĩra wake,
ũrĩa andũ manakumia na rwĩmbo.
- 25 Andũ othe nĩmawonete;
andũ mawĩroragĩra marĩ o kũraya.
- 26 Ĩ Mũrungu ndakĩrĩ mũnene; nĩ mũnene gũkĩra ũmenyi witũ!
Mũigana wa mĩaka yake ndũngĩtuĩrĩka.

- 27 “Ambatagia matata ma maaĩ,
marĩa macookaga gũtaatĩra tũrũũĩ ta mbura;
28 matu magaita ũigũ wamo,
nayo mbura nyingĩ ĩkoirĩra andũ.
29 Nũũ ũngĩmenya ũrĩa atambũrũkagia matu,
kana ũhoro wa marurumĩ marĩa moimaga hema-inĩ
yake?
30 Kĩone ũrĩa ahurunjaga rũheni rwake
rũkamũthiũrũrũkĩria,
agathambia iria kũrĩa kũriku.
31 Ũũ nĩguo aathaga ndũrĩrĩ
na akaheana irio nyingĩ.
32 Akumbatagĩria rũheni na moko make,
na akarwatha rũringe kĩrĩa kĩorotetwo.
33 Marurumĩ make nĩmanagĩrĩa kĩhuhũkanio kĩrĩa
kĩroka;
o na ng’ombe nĩimenyithanagia atĩ kũrĩ kĩhuhũkanio
kĩroka.

37

- 1 “Ndaigua ũguo ngoro yakwa ĩgatumatuuma,
na ĩkambarara ĩkoima handũ hayo.
2 Thikĩrĩria! Thikĩrĩria mũraramo wa mũgambo wake,
mũrurumo ũrĩa uumaga kanua gake.
3 Arekagĩrĩria rũheni rwake rungu rwa igũrũ guothe
na akarũtũma nginya ituri cia thĩ.
4 Thuutha waruo gũũkaga mũgambo wa mũraramo wake;
arurumaga na mũgambo wake mũkaru.
Hĩndĩ ĩrĩa mũgambo wake waiguuo-rĩ,
ndarigagĩrĩria heni.
5 Mũgambo wa Mũrungu ũrurumaga na njĩra ya magega-
nia;
ekaga maũndũ manene tũtangĩhota kũmenya.

- ⁶ Eeraga tharunji atĩrĩ, ‘Gwa thĩ,’
nayo mbura ya rūthuthuũ akamĩira atĩrĩ, ‘Tuĩka
mbura nene.’
- ⁷ Nĩatigithagia mūdũ o wothē wĩra wake
nĩgeetha andũ othe ombĩte mamenye wĩra wake.
- ⁸ Nyamũ nacio nĩciĩhithaga;
ciikaraga imamo-inĩ ciacio.
- ⁹ Kĩhuhũkanio kiumaga gĩikaro gĩakĩo,
heho nayo ikoima rūhuho-inĩ rūkĩhurutana.
- ¹⁰ Mĩhũmũ ya Mũrungu nĩthondekaga mbarabu,
namo maaĩ harĩa maaramĩire makanyitana.
- ¹¹ Nĩaiyũragia matu na ũigũ;
ahurunjaga rūheni rūkamatũrĩkia.
- ¹² Mathiiaga magĩthiũrũrũkaga
o kũrĩa angĩmeerekeria thĩ yothē,
mageeke o ũrĩa wothē angĩmaatha.
- ¹³ Arehaga matu macio nĩguo aherithie andũ,
kana aihũgie thĩ yake na onanie wendani wake.
- ¹⁴ “Ayubu, thikĩrĩria ũhorō ũyũ;
tithĩria hau wĩcũũranie ũhorō wa magegania ma
Mũrungu.
- ¹⁵ Wee nĩũũĩ ũrĩa Ngai aathaga matu,
na ũrĩa atũmaga rūheni rwake rūhenũke?
- ¹⁶ Wee nĩũũĩ ũrĩa matu macio macuurĩtio wega,
magegania macio ma ũrĩa ũrĩ ũmenyo mũkinyanĩru?
- ¹⁷ Wee ũringĩkaga nĩ ũrugarĩ wa nguo ciaku
rĩrĩa bũrũri ũkirite ki hĩndĩ ya rūhuho rwa gũthini-rĩ,
- ¹⁸ no ũhote kũruta wĩra nake ũhorō-inĩ wa gũtambũrũkia
matu mairũ,
o macio momĩte o ta gĩcicio gĩa gĩcango?
- ¹⁹ “Ta twĩre ũrĩa twagĩrĩrwo nĩ kũmwĩra;

- tūtingĩhota gwĩciirĩra nĩ ũndũ wa nduma iitũ.
²⁰ Nĩagĩrĩre kwĩrwo atĩ nĩngwenda kwaria?
 Nĩ kũrĩ mũndũ o na ũ ũngiuga amerio?
²¹ Rĩu-rĩ, gūtĩrĩ mũndũ ũngĩhota kũrora riũa,
 rĩcangararĩte kũu igũrũ
 thuutha wakuo kũhaatwo nĩ rũhuho gũgathera.
²² Okaga kuuma mwena wa gathigathini arĩ na riiri
 ukengeete ta wa thahabu;
 Ngai okaga arĩ na ũkaru wa gwĩtigĩrwo.
²³ Ūcio Mwene-Hinya-Wothe-rĩ, tūtingĩhota
 kũmũkinyĩra,
 nĩatũũgĩrĩtio nĩ ũndũ wa ũhoti wake;
 tondũ wa ũrĩa arĩ wa kĩhooto na ũthingu mũnene-rĩ,
 ndahinyanagĩrĩria.
²⁴ Nĩ ũndũ ūcio andũ nĩmamūtĩte,
 tondũ githĩ ndarũmbũyagia arĩa meyonaga ta marĩ
 oogĩ na ngoro ciao?”

38

Mĩario ya Jehova

- ¹ Nake Jehova agĩcookeria Ayubu ũhoru arĩ
 kĩhuhũkanio-inĩ, akĩmwĩra atĩrĩ:
² “Nũũ ũyũ ũrekĩra kĩrĩra gĩakwa nduma
 na ciugo itarĩ na ũmenyo?
³ Wĩhotore ta mũndũ mūrũme;
 nĩngũkũũria ciũria, nawe ũkĩnjookerie.
⁴ “Warĩ kũ rĩrĩa ndaakire mũthingi wa thĩ?
 Njĩra akorwo ũrĩ na ũũgĩ wa kũmenya.
⁵ Nũũ wathimire mũigana wayo? Ti-itherũ wee nĩũũ!
 Nũũ watambũrũkirie rũrigi rwa gũthima igũrũ
 rĩayo?
⁶ Mĩthingi yayo yahandirwo igũrũ rĩa kĩ,

- kana nũũ wahaandire ihiga rĩayo rĩa koine,
7 hĩndĩ rĩa njata cia rūciinĩ ciainire hamwe,
na araka othe makĩanĩrĩa nĩ gũkena?
- 8 “Nũũ wahingĩrĩirie iria na mĩrango
rĩrĩa rĩatumũkire kuuma nda,
9 rĩrĩa ndatuire matu nguo ciarĩo,
na ngĩrĩoha nduma nene ta taama warĩo,
10 rĩrĩa ndarĩkĩrĩire mĩhaka, na ngĩrĩhingĩra na mĩrango
yarĩo,
na ngĩkĩra mĩgĩĩko handũ hayo,
11 rĩrĩa ndoigire atĩrĩ, ‘Ũkinyage o haha na ndũkanahakĩre;
makũmbĩ maku macio metĩĩ-rĩ, hau nĩho
marĩĩkinyaga’?
- 12 “Kuuma o kĩambĩrĩria-rĩ, ũrĩ waathana atĩ rūciinĩ rūgĩe
ho,
kana ũkĩonereria ũtheri wa rūciinĩ harĩa ũkuumĩrĩa,
13 nĩguo ũhote kũnyiita thĩ na mĩthia yaguo,
nao arĩa aaganu maribaribwo moime kuo?
14 Thĩ ihaanaga ta rĩũmba rĩhũrĩtwo mũhũũri;
mũonekere wayo ũtariĩ ta mũhianĩre wa nguo.
15 Andũ arĩa aaganu nĩmaimagwo ũtheri wao,
na guoko kwao kũrĩa kuoetwo na igũrũ gũkoinwo.
- 16 “Ũrĩ wathiĩ rūgendo nginya kũrĩa iria rĩtherũkagĩra,
kana ũgaceera itwe-inĩ cia ndia kũrĩa kũriku mũno?
17 Ũrĩ wonio ihingo cia gĩkuũ?
Ũrĩ wona ihingo cia kĩiruru gĩa gĩkuũ?
18 Ũrĩ wamenya ũnene wa wariĩ wa thĩ?
Njĩra akorwo nĩũũĩ maũndũ macio mothe.
- 19 “Njĩra ya gũthĩĩ kũrĩa ũtheri ũtũũraga nĩrĩkũ?

- Nayo nduma ñikaraga kũ?
20 No ũcitware gwacio?
Nĩũũ tũcĩra twa gũthiĩ kũrĩa itũũraga?
21 Ti-itherũ wee nĩũũ, nĩgũkorwo warĩ mũciare!
Wee-rĩ, nĩtũũrite mĩaka mĩingĩ!
- 22 “Ũrĩ watoonya makũmbĩ kũrĩa tharunji ñigĩtwo,
kana ũkĩona makũmbĩ kũrĩa mbura ya mbembe
ñigĩtwo,
23 o icio njigite nĩ ũndũ wa mahinda ma thĩina,
ngaciiga nĩ ũndũ wa matukũ ma mbaara na ma
kũrũa.
24 Njĩra ya gũthiĩ kũrĩa ũtheri ũgayanagĩrio nĩrĩkũ,
kana ya gũthiĩ kũrĩa rũhuho rwa irathĩro rũhurun-
jagĩtwo gũkũ thĩ?
25 Nũũ wenjagĩra mbura ya kĩboboto mũtaru wa kũgerera,
kana agatemera mbura ya marurumĩ njĩra,
26 nĩguo mbura yure bũrũri ũtatũũraga mũndũ,
na yure werũ kũrĩa gũtarĩ mũndũ,
27 nĩguo ñhũũnagie kũu gũtiganĩrie gũgakira ihooru,
na ñtũme kũmere nyeki?
28 Mbura nĩrĩ ithe?
Nũũ mũciari wa matata ma ime?
29 Tharunji yumaga nda ya ũ?
Nũũ ũciaraga mbaa ñrĩa yumaga igũrũ,
30 rĩrĩa maaĩ momaga ta ihiga,
rĩrĩa maaĩ marĩa marĩ igũrũ wa iria magwatana?
- 31 “Wee-rĩ, wahota kuohania njata iria thaka cia Kĩrĩmĩra?
Wahota kuohora mĩkanda ya njata iria ciĩtagwo
Karaũ?
32 Wahota kuumagaragia njata iria ciĩtagwo Mazarothu o
mahinda maacio maakinya,
kana wahota gũtongoria Nduba na ciana ciayo?

- ³³ Nĩũũĩ mawatho ma igũrũ?
No ũhote kũhaanda wathani wa Ngai ũrũme gũkũ
thĩ?
- ³⁴ “Wahota kwanĩrĩra nginya mũgambo waku ũkinye
matu-inĩ
nĩguo kuure wĩhumbĩre na kĩguũ kĩa maaĩ?
³⁵ Wee nĩwe ũtũmaga heni ithĩĩ na njĩra ciacio?
Nĩikũrehagĩra ũhoro igakwĩra atĩ, ‘Tũrĩ haha’?
³⁶ Nũũ waheire ngoro ũũgĩ,
kana akĩhe meciiria ũmenyo?
³⁷ Nũũ ũrĩ na ũũgĩ wa gũtara matu?
Nũũ ũngĩhota kũinamia ndigithũ cia maaĩ cia igũrũ
³⁸ rĩrĩa rũkũngũ rwatondora,
nayo ndoro ĩkooma ĩkanyitana?
- ³⁹ “Nĩwe ũguĩmagĩra mũrũũthi wa mũgoma wone gĩa
kũrĩa,
kana nĩwe ũiniinagĩra mĩrũũthi ng’aragu
⁴⁰ rĩrĩa ĩkomereire imamo-inĩ ciayo,
kana rĩrĩa ĩkaraga yoheirie nyamũ ihinga-inĩ?
⁴¹ Nũũ ũheaga ihuru irio
rĩrĩa tũcui twarĩo tũgũkaĩra Mũrungu
tũkĩũrũũraga nĩ kwaga irio?

39

- ¹ “Wee nĩũũĩ rĩrĩa mbũri cia irĩma-inĩ iciaraga?
Wee nĩwĩroragĩra rĩrĩa thwariga ĩgũciara kaana
kayo?
² Wee nĩũtaraga mĩeri ĩrĩa ciikaraga ingĩgaaciara?
Nĩũũĩ hĩndĩ ĩrĩa iciaraga?
³ Cĩĩthunaga igaciara twana twacio;
ruo rwacio rwa gũciara rũgathira.

- ⁴ Twana twacio twagĩraga mwĩrĩ, tũgakũra tũrĩ na hinya
o kũu gĩthaka-inĩ;
tũkinyaga ihinda rĩa kwehera na tũticookaga.
- ⁵ “Nũũ warekereirie njagĩ ĩthiiaġe ĩtarĩ mũũria?
Nũũ wamĩohorire mĩhĩndo?
- ⁶ Ndaamĩheire werũ ũtuĩke mũciĩ wayo,
naguo bũrũri wa cumbĩ ũtuĩke gĩtũũro kĩayo.
- ⁷ ĩthekagĩrĩra inegene rĩrĩ thĩinĩ wa itũũra;
ndĩiguaga mũkaĩrĩrio wa mũtwarithia.
- ⁸ ĩrimũthagĩra irĩma-inĩ ĩgĩetha gwa kũrĩa,
ĩkahaara kahuti o gothe karuru.
- ⁹ “Mbogo ya njamba-rĩ, yetĩkĩra gũgũtungata?
No ĩkindĩrie mũharatĩ-inĩ waku ũtukũ?
- ¹⁰ No ũhote kũmĩoha matandĩko ĩrĩme na mũraũ?
No ĩkuume thuutha ituamba-inĩ ĩkĩrĩmaga na
mũraũ?
- ¹¹ No ũmĩĩhoke nĩ ũndũ atĩ ĩrĩ na hinya mũingĩ?
No ũmĩtigĩre wĩra waku mũritũ ĩrutage?
- ¹² No ũmĩĩhoke ĩkũrehere ngano yaku,
na ĩmĩcookanĩrĩrie kĩhuhĩro-inĩ ġĩaku?
- ¹³ “Mathagu ma nyaga mabatabataga nĩ gũkena,
no matingĩgerekanio na mathagu na njoya cia njũũ.
- ¹⁴ ĩrekagĩria matumbĩ mayo tĩiri-inĩ
na ĩkamatiga mũthanga-inĩ magwate ũrugarĩ,
- ¹⁵ ĩtegwĩciiria atĩ no makinywo na magũrũ makue,
kana marangwo nĩ nyamũ ya gĩthaka.
- ¹⁶ ĩĩkaga ciana ciayo ũũru ta ĩtarĩ ciayo;
ndĩmakaga atĩ wĩra wayo no ũtuĩke wa tũhũ,
- ¹⁷ nĩgũkorwo Ngai ndaamĩheire ũũġĩ
kana akĩmĩhe igai rĩa mwĩciirĩrie mwega.

- 18 No rĩrĩ, rĩrĩa yatambũrũkia mathagu ãhanyũke,
ĩthekagĩrĩra mbarathi na mũmĩhaici.
- 19 “Wee nĩwe ũheaga mbarathi hinya wayo,
kana ũkamĩhumba ngingo na mũreera?
- 20 Wee nĩwe ũtũmaga ĩrũũge ta ngigĩ,
ĩkahahũra andũ na mũtĩihĩre wayo wa mwĩtĩo?
- 21 ĩhuragia thĩ na ũcamba ĩgĩkenagĩra hinya wayo,
ĩkaguthũka ĩtoonyete mbaara-inĩ.
- 22 ĩthekagĩrĩra guoya, ĩtarĩ ũndũ ĩngĩtigĩra;
ndĩmakagio nĩ rũhiũ rwa njora.
- 23 Thiaka wa mũmĩhaici ũbocabocaga mbaru-inĩ ciayo,
hamwe na itimũ rĩkũhenia na mĩcengi.
- 24 Irĩĩaga tĩiri nĩ ũrũme;
ndĩngĩrũgama ĩkindĩirie hĩndĩ ĩrĩa karumbeta
kagamba.
- 25 Hĩndĩ ĩrĩa karumbeta kagamba ĩgatiuha, ‘Hĩ!’
Ĩnyĩitaga thaaha wa mbaara ĩrĩ o haraaya,
na ĩkaigua kayũ ka anene a mbaara, o na mbugĩrĩrio
ya mbaara.
- 26 “Rwĩgĩ-rĩ, nĩwe ũrũhotithagia kũmbũka na ũũgĩ waku,
kana gũtambũrũkia mathagu maruo rwerekeire
mwena wa gũthini?
- 27 Nderi nĩwe ũmĩathaga yũmbũke na igũrũ,
na ĩkeyakĩra gĩtara kĩayo igũrũ mũno?
- 28 ĩtũũraga kĩharũrũka-inĩ kĩa ihiga, na nĩ ho ĩraaraga;
rũhĩa-inĩ rwa ihiga iraaya mũno nĩ ho mwĩgitio wayo.
- 29 ĩrĩ hau nĩguo ĩcaragĩria gĩa kũrĩa;
maitho mayo moonaga irio irĩ o kũraya.
- 30 Tũcui twayo tũnyuuaga thakame,
na handũ harĩa arĩa moragĩtwo marĩ, hau nĩ ho
ĩkoragwo.”

40

- ¹ Ningĩ Jehova akĩĩra Ayubu atĩrĩ:
- ² “Mũndũ ũrĩa ũrũaga na Mwene-Hinya-Wothe-rĩ, no amũrute mahĩtia?
Ūcio ũkararagia Ngai-rĩ, nĩakĩmũcookerie!”
- ³ Nake Ayubu agĩcookeria Jehova, akĩmwĩra atĩrĩ:
- ⁴ “Nĩĩ ndiagĩrĩire o na hanini; ndaakĩhota atĩa gũgũcookeria?
Nĩndehumbĩra kanua na guoko.
- ⁵ Nĩndaririe rĩmwe, no ndirĩ na macookio;
o na ngĩaria rĩa keerĩ, no ndirĩ na ũndũ ũngĩ nguuga.”
- ⁶ Ningĩ Jehova akĩarĩria Ayubu arĩ kĩhuhũkanio-inĩ, akĩmwĩra atĩrĩ:
- ⁷ “Wĩhotore ta mũndũ mūrũme;
nĩngũkũũria ciũria, nawe ũkĩnjookerie.
- ⁸ “Gũtua ciira gwakwa na kĩhooto-rĩ, githĩ no ũkũmenerie?
Githĩ no ũndue mwĩhia nĩgeetha wee ũtuĩke nd-wĩhĩtie?
- ⁹ Wee-rĩ, ũrĩ na guoko ta kwa Mũrungu?
Wee wahota kũruruma na mũgambo ta wake?
- ¹⁰ Ta kĩngemie na riiri na ũkengi,
na wĩhumbe gĩtĩo na ũnene.
- ¹¹ Rekereria marakara mahiũ ma mang’ũrĩ maku,
wone mũndũ o wotho mwĩtĩĩ ũmũharũrũkie,
- ¹² rora mũndũ o wotho mwĩtĩĩ na ũmũnyiĩhie,
ũmemende andũ arĩa aaganu o harĩa marũngĩ.
- ¹³ Mathike othe hamwe tĩiri-inĩ;
ũmoohe mothiũ na nduma kũu mbĩrĩra-inĩ.
- ¹⁴ Hĩndĩ ĩyo nĩ mwene nĩngetikania nawe
atĩ guoko gwaku mwene kwa ũrĩo no gũkũhonokie.

- 15 “Ta rora nyamũ ĩrĩa ĩtagwo Behemothu,*
ĩyo ndoombire hamwe nawe,
na ĩrĩaga nyeki ta ndegwa.
- 16 Nĩ hinya ũigana atĩa ĩrĩ naguo njohero,
na nĩ ũhoti mũnene atĩa ũrĩ mĩkiha-inĩ yayo ya nda!
- 17 ĩinagia mũting’oe wayo ta mũtarakwa;
nga cia ciero ciayo ciohanĩtio hamwe ta mĩhĩndo.
- 18 Mahĩndĩ mayo mahaana ta mĩberethi ya gĩcango,
nacio ciĩga ciayo cihaana ta irung’o cia kĩgera.
- 19 Nĩyo nyamũ ya mbere harĩ ciũmbe cia Mũrungu,
no rĩrĩ, Mũũmbi wayo nowe ũngĩmĩkuhĩrĩria na
rũhiũ rwake rwa njora.
- 20 Irĩma ĩmĩheaga maciaro maacio,
na nyamũ ciothe cia gĩthaka itũũhagĩra gũkuhĩ na
kũu.
- 21 ĩkomaga rungu rwa mahũa ma maaĩ-inĩ,
ĩihithĩte thĩinĩ wa ithanjĩ kũrĩa kũrĩ mũtondo.
- 22 Mahũa macio ma maaĩ-inĩ makamĩhitha;
nakĩo kĩiruru kĩa mĩtĩ ya irura hũgũrũrũ-inĩ cia
karũũ gĩkamĩthiũrũrũkĩria.
- 23 Rĩrĩa rũũ ruoka na nditi, ndĩmakaga;
nĩngitĩre, o na Rũũ rwa Jorodani rũngĩmĩiyũrĩrĩa
nginya kanua.
- 24 Kũrĩ mũndũ ũngĩhota kũmĩnyiita rĩrĩa ĩhũũgĩte,
kana amĩtege, amĩtũrĩkie iniũrũ na amĩkĩre kĩana kĩa
rũrigi?

41

- 1 “No ũhote kũguucũrũria nyamũ ĩrĩa ĩtagwo Leviathani
na ndwano,
kana wohe rũrĩmĩ rwayo na mũkanda?

* 40:15 ĩno yarĩ nyamũ ĩmwe ya iria ciatũũraga thĩ tene. (O na 41:1)

- ² No ũhote kũmĩtoonyia rūrigi iniūrũ,
kana ũmĩtūrīkanie rūthĩa na ndwano?
- ³ No ĩtinde ĩgĩgũthaitha ũmĩiguĩre tha?
No ĩkwarĩrie na ciugo cia ũhooreri?
- ⁴ No ĩrīkanĩre nawe ũthiĩ nayo,
ĩtũũre ĩrĩ ngombo yaku nginya tene?
- ⁵ No ũhote kũmĩhooreria ta nyoni,
kana ũmĩoherere handũ nĩguo airĩtu aku
mamĩmeemagie?
- ⁶ Onjoria no mamĩkũũranie na indo ciao?
No mamĩganyanie kũrĩ onjorithia?
- ⁷ No ũhote gũtheecanga rūũa rwayo na mĩcengi,
kana ũtheecange mūtwe wayo na mĩcengi ĩrĩa ĩte-
gaga thamaki?
- ⁸ Ũngĩmĩhutia na guoko,
ũngĩtũũra ũrīrikanaga kīgiano kīu, na ndũngĩga-
cookera!
- ⁹ Mwĩrĩgĩrĩro wa atĩ no ũmĩtoorie nĩ kwĩheenia;
o kũmĩona tu nĩkũiganĩte gūtũma mũndũ amake,
orwo nĩ hinya.
- ¹⁰ Gūtĩrĩ mũndũ ũrĩ ũcamba mũiganu wa kũmĩarahũra.
Nũũ ũngĩkĩhota kwĩĩndiiria nĩ?
- ¹¹ Nũũ ũngĩnandũra kĩndũ atĩ nĩguo ndĩmũrĩhe?
Kĩndũ gĩothe kĩrĩ rungu rwa igũrũ nĩ gĩakwa.
- ¹² “Ndikwaga kwaria ũhoru wa ciĩga ciayo,
o na wa hinya wayo, na wa ũthaka wayo.
- ¹³ Nũũ ũngĩhota kũmĩaũra nguo yayo ya igũrũ?
Nũũ ũngĩmĩkuhĩrĩria amĩĩkire matamu?
- ¹⁴ Nũũ ũngĩũmĩrĩria kũmĩathamia kanua,
kau kaiyũrĩte magego ma kũmakania?
- ¹⁵ Mũgongo wayo ũrĩ na ngo ciĩiganĩrĩire mĩhari,
ikomanĩire ikanyĩitana;

- 16 o òmwe ìnyiitanĩte na ìrĩa ìngĩ,
ũũ atĩ gũtirĩ rĩera rĩngĩtoonyera gatagatĩ ga cio.
- 17 Igwatanĩtio hamwe irĩ nũmu;
ìnyiitanĩte hamwe ùndũ itangĩtigithũkana.
- 18 Gũtiilha kwayo kũmenũkagia ũtheri;
maitho mayo nĩ ta mĩrũri ya rũciinĩ gũgĩthererũka.
- 19 Imũrĩ cia mwaki ciumaga kanua-inĩ kayo;
ĩrathũkagia thandĩ cia mwaki.
- 20 Īrutaga ndogo na maniũrũ
taarĩ nyũngũ ĩratherũka ĩhagĩrĩtwo igũrũ rĩa mwaki
wa ithanjĩ.
- 21 Mĩhũmũ yayo ĩgwatagia makara mwaki,
naruo rũrĩrĩmbĩ rũkoima kanua kayo.
- 22 Ngingo-inĩ yayo nĩho hinya wayo ũkoragwo,
ũrĩa ũmakagia kĩrĩa gĩothe gĩtũnganaga nayo.
- 23 Mĩgũtha ya nyama ciayo nĩmĩnyiitanu mũno;
nĩ mĩrũmu ũũ atĩ ndĩngĩenyenyeka.
- 24 Ngoro yayo yũmĩte ta ihiga,
ĩkooma ta ihiga rĩa gũthĩa rĩa na thĩ.
- 25 Rĩrĩa yarahũka, arĩa marĩ hinya nĩmamakaga;
mooraga ĩtanamahũũra.
- 26 Gũtirĩ rũhiũ rwa njora rũngĩmĩka ùndũ,
o na kana itimũ, kana mũguĩ, kana mĩcengi.
- 27 Harĩ Leviathani-rĩ, kĩgera no ta nyeki nyũmũ,
nakĩo gĩcango no ta gĩcunjĩ kĩbuthu kĩa mũtĩ.
- 28 Mĩguĩ ndĩngĩtũma yũre;
mahiga ma kĩgũtha no ta mũũngũ harĩ yo.
- 29 Harĩ yo njũgũma no ta gacunjĩ ka rũnyeki rũmũ;
ĩthekagĩrĩa kũbĩrĩrĩka gwa itimũ.
- 30 Nda yayo nĩ ta rũgĩo rũrĩ na mageca;
ĩtigaga ngururo ndaka-inĩ ta cia ngaari iria ikonyor-
aga ngano.
- 31 Ītũmaga iria kũrĩa kũriku gũtherũke ta nyũngũ,

na ĩkoiruga iria ta nyũngũ ya maguta ma kwĩhaka.

³² Harĩa yagerera ĩtigaga mũhari ũkũhenia;
mũndũ no eciirie atĩ ndia ĩrĩ na mbuĩ.

³³ Gũtirĩ kĩndũ kĩngĩigananio nayo gũkũ thĩ;
nĩ kũmbe gĩtarĩ guoya.

³⁴ ĩnyũrũragia kĩrĩa gĩothe gĩtũũgagĩria;
nĩyo mũthamaki wa kĩrĩa gĩothe gĩtũũaga.”

42

Mĩario ya Ayubu

¹ Ningĩ Ayubu agĩcookeria Jehova, akĩmwĩra atĩrĩ:

² “Nĩnjũũ atĩ wahota gwĩka maũndũ mothe;
gũtirĩ mũbango waku ũngĩgirĩrĩka.

³ Nĩworirie atĩrĩ, ‘Nũũ ũyũ ũrahithania kĩrĩa gĩakwa nĩ
kwaga ũmenyo?’
Ti-itherũ ndaaririe maũndũ itaamenyete,
maũndũ ma magegania itangĩmenya.

⁴ “Woigire atĩrĩ, ‘Thikĩrĩria rĩu, na nĩ njarie;
nĩngũkũũria ciũria, nawe nĩũkũnjookeria.’

⁵ Matũ makwa nĩmaiguĩte ũhoru waku
no rĩu maitho makwa nĩgũkuona makuonete.

⁶ Nĩ ũndũ ũcio nĩngwĩmena nĩ mwene,
na ndĩririe, ndĩhurĩrie rũkũngũ na mũhu.”

Ndeto cia Kũrĩkĩrĩa

⁷ Thuutha wa Jehova kwĩra Ayubu maũndũ macio-rĩ,
nĩerire Elifazu ũrĩa Mũtemaani atĩrĩ, “Nĩndakarĩtio nĩwe
na arata aku eerĩ, tondũ mũtiarĩtie ũhoru wakwa ũrĩa
wagĩrĩire, ta ũrĩa ndungata yakwa Ayubu ĩkĩte. ⁸ Nĩ
ũndũ ũcio, rĩu oyai ndegwa mũgwanja na ndũrũme mũg-
wanja, mũthĩĩ kũrĩ ndungata yakwa Ayubu, mũkarute

igongona rĩa njino nĩ ùndũ wanyu inyuĩ ene. Ndungata yakwa Ayubu nĩkamũhoera, na nĩ nĩngetikĩra ma-hooya make, na ndikamwĩka kũringana na ũrimũ wanyu. Mũtiarĩtie ũhoru wakwa ũrĩa wagĩrĩire ta ũrĩa ndungata yakwa Ayubu iĩkĩte.” ⁹ Nĩ ùndũ ũcio Elifazu ũrĩa Mũtemaani, na Bilidadi ũrĩa Mũshuhi, na Zofaru ũrĩa Mũnaamathi magĩka o ta ũrĩa Jehova aameerire; nake Jehova nĩetikĩire ihooya rĩa Ayubu.

¹⁰ Thuutha wa Ayubu kũhoera arata ake-rĩ, Jehova nĩamũcookeirie ũtonga wake na akĩmũhe maita meerĩ ma indo iria aarĩ nacio mbere. ¹¹ Ariũ na aarĩ a nyina othe, na mündũ o wothe wamũũ mbere, magĩka makĩrĩianĩra nake mũciĩ gwake, nao makĩmũhooreria na makĩmũcakaithia nĩ ùndũ wa mathĩina marĩa mothe Jehova aamũreheire. Andũ acio o mündũ akĩmũhe gĩcunji kĩa betha na gĩcũhĩ gĩa thahabu.

¹² Jehova nĩarathimire matukũ ma mũthia ma muoyo wa Ayubu gũkĩra marĩa ma mbere. Nĩaagĩire na ng’ondũ 14,000, na ngamĩira 6,000, na ndegwa cia kuohwo macooki 1,000, na ndigiri 1,000. ¹³ Nĩacookire akĩgĩa na aanake mũgwanja na airĩtu atatũ. ¹⁴ Mwarĩ wa mbere aamũtuire Jemima, na wa keerĩ aamũtuire Kezia, nake wa gatatũ akĩmũtua Kereni-Hapuku. ¹⁵ Gũtirĩ handũ o na ha bũrũri-inĩ wothe hangĩonekire andũ-a-nja athaka ta airĩtu a Ayubu, nake ithe wao akĩmahe igai hamwe na ariũ a nyina.

¹⁶ Thuutha wa maũndũ macio-rĩ, Ayubu nĩatũũrĩre mĩaka igana rĩa mĩrongo ĩna; akĩona ciana ciake na akĩona ciana ciacio, nginya rũciaro rwa kana. ¹⁷ Nake agĩkua arĩ mũkũrũ, na arĩ na mĩaka mĩingĩ.

Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre

Gikuyu: Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre (Bible) of Kenya

copyright © 2013 Biblica, Inc.

Language: Kikuyu (Gikuyu)

Contributor: Biblica, Inc.

Biblica® Open Kikuyu Holy Word of God™

Copyright © 2013 by Biblica, Inc.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

All content on open.bible is made available under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 License (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>).

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially

Under the following conditions:

Attribution — You must attribute the work as follows: “Original work available for free at www.biblica.com and open.bible” Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.

ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Use of trademarks: Biblica® is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. and may not be included on any derivative works. Unaltered content from open.bible must include the Biblica® trademark when distributed to others. If you alter the content in any way, you must remove the Biblica® trademark before distributing your work.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-11-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 29 Jan 2022 from source files dated 29 Jan 2022

fc720f23-baa2-5544-80d5-259f1bddeb63